

18 พฤษภาคม 2546

พระพุทธเจ้าท่านว่าสติปัญญาเป็นของสำคัญ ถ้าคนขาดสติคนไม่สมบูรณ์ เขาเรียกว่าคนบอ เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงให้ฝึกสติ เดินสติปฏิฐาน เดินอยู่อย่างนั้นในตัวของเราอันนี้ ร่างกายของเราเกิดขึ้นมาจากอะไร คือสติปัญญาของเรา มันจะรู้ ถ้าเราไม่มีสติไม่รู้เรื่องอาการของเรา มันคิดนั้น คิดนี้ คิดขึ้นไปเพื่ออะไร เพราะฉะนั้นให้เรามีสติสัมปชัญญะ ให้รู้ตัวของเราเอง คือความแก่ ความชราความล้ำค่า อะไรมันอยู่นี้หมด เราจะดีก็สติของเราจะชี้ช่องทาง เพราะสิ่งเหล่านี้ มีสติปัญญาเท่านั้นจะ บังคับได้ ถ้าไม่มีสติปัญญา บังคับมันไม่ได้ ตัวกิเลสตัวนี้มันประคับประคองเรามาสักก็ภพก็ชาติมานานมาแล้ว บัดนี้มันก็มาหลอกหลวงเราอยู่อย่างนั้น บัดนี้เกิดขึ้นมาอีก มาตายอีก มาหา อยู่หากินเหมือนเก่าอีกอยู่อย่างนั้นแหละ ตัวนี้ถ้าไม่มีสติปัญญาถอนตัวของเรานอกจากตัว นี้แล้วมันติดอยู่ มันขังอยู่ที่นี่ คาอยู่ที่นี้ คาอยู่กับอะไร ความรัก ความชอบนี้ ตัวนี้มันเป็น ตัวกามท่านเรียกว่า กามตัณหา คือความรัก เรารักกายของเราถ้ามันเจ็บมาเราก็ไม่ อยากรให้มันเจ็บเราหวังไว้ เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าท่านให้มีสติไม่ให้หวัง มัน ไม่ใช่เราไม่ใช่ของเราไม่ใช่ตัวของเรา ไปหวังเอาไว้ทำไม ถ้าเป็นของเราและตัว ของเราทำไมให้มันแก่ ให้มันเจ็บ ทำไมให้มันตาย ทำไมไม่เอามันไว้ได้ ตัวนี้มันไม่ อยู่ได้บังคับบัญชาของสติปัญญา

เพราะฉะนั้นเมื่อสติปัญญาของเรารู้เท่าทันมันแล้ว สติปัญญาตัวนี้มันปล่อยออกเรากี่ เห็นช่องทาง คือจิตของเราใจของเรามันลงหรือสงบไปนิดเดียวเท่านั้นแหละ มันจะไปถึง พื้นฐานที่สว่างของใจ บัดนี้ ใจของเราก็รู้ขึ้น ๆ อันนี้มันไปถึงแต่ของปลอม ๆ มากันเราไว้ ไม่ให้ลงถึงฐานคือจิตใจอันที่แท้จริง และเมื่อจิตใจแน่ที่แท้จริงมันลงถึงฐาน มันก็ สว่างจ้า ตัวของเราไม่เคยประคับประคองมา เราจะสะดุ้งพอสสะดุ้งมันก็หายไป บัดนี้ ตัวนี้มันจะเกิดขึ้นแบบนี้มาอีก ก็เกิดสบาย ในตัวของเรา เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่าน จึงว่าถ้าจิตเราลงหรือสงบครั้งหนึ่งเท่านั้น ถึงแม้ว่าเราจะสร้างกองการกุศลร้อยครั้ง พันครั้ง ไม่เท่าจิตเราลงเพียงครั้งเดียวเท่านั้น มันสบายมากไม่มีอะไรไปเกี่ยวข้องกับ จิตใจ ๆ ของเราสบายโรคภัยไข้เจ็บไม่มี บัดนี้จิตของเราลงถึงฐานของใจอันแท้จริง

บัดนี้ให้เราภาวนาดูอยู่ในตัวของเราที่เราจะรู้เรื่องอาการของเรา ว่าติดอยู่ที่ ตรงไหนเราก็อพยายามแก้ที่ตรงนั้น เมื่อเราแก้ไขตรงนั้นแล้ว จิตของเรามันเดินไป เอง สติปัญญาตัวนี้จะชี้ช่องทาง บัดนี้เราก็มองเห็น เราทำดีมาก็ภพก็ชาติ เราจะเห็น ผลของการกระทำของเรามา มันแตกต่าง ไม่ใช่ว่าดาเนื่อของเรานั้นมันหลอกหลวง อันตัวจิต ที่แท้จริงมันไม่หลอกมันรู้ บัดนี้เราจะไปเกิดภพหน้าชาติหน้าที่เราพึงปรารถนายังไม่ถึง จุดหมายปลายทางของเรา แล้วมันจะไปเกิดที่ไหนมันจะบอก บัดนี้เราเห็นที่ที่เราจะไป บัดนี้ทรัพย์สมบัติที่เราคุ้มครองมา บัดนี้เราจะเห็นอยู่ข้างหน้าอีก เราทำบุญทำทานมานาน น้อยมากสักก็ภพก็ชาติก็ตาม มันก็เป็นของเราไม่สูญหาย เหมือนกับเราเอาเงินไปฝาก ธนาคารไว้คนอื่นจะไปเอาไม่ได้ อันนี้เป็นของแท้จริง ๆ บัดนี้คุณงามความดีที่ได้สร้างมา เราก็มองเห็นหมดจิตใจของเรามันขยับ มันไม่กล้าทำชั่วพยายามสร้างความดีใส่ตัวของ เรา

เพราะฉะนั้นเราอย่าไปดูที่อื่น ดูที่ตัวของเรา ชัดช่องที่ตรงไหนต้องแก้ ความชัดช่องที่นั้น เมื่อเราแก้มันแล้วมันก็จะไปของมันเอง เราไม่ได้บังคับมีแต่ สติปัญญาจะมองถามอยู่เราจะเห็นดีเห็นชั่วของตัวเรา พอเราชั่วมา เราได้ทำอย่างนั้น ๆ จิต ของเรามันรู้มันจะหยุดในการทำชั่ว คิดนิดเดียวก็เป็นความชั่ว มันเป็นตัวกรรมตัวเวรบัดนี้กาย ของเราก็คือ ถ้าเราไปทำผิดนิดเดียวก็เป็นเวรเป็นกรรม ใจของเราคิดผิดขึ้นมาก็เป็นเวร วาจาของเราที่พูดออกไปไม่ถูกต้องหลักธรรมคือความคิดความชอบนั้นก็ผิด มีแต่กรรมแต่ เวรทั้งนั้น เพราะฉะนั้นท่านจึงให้มีสติคุ้มครองรักษาตัว คิดก็ดี วาจาที่ดี กายของ

เราก็คือ ให้เรามีสติคุ้มครองรักษา เมื่อเราจะทำการอย่างนั้น ๆ ก็ต้องคิดเสียก่อนจะทำดีหรือไม่ควรทำ ถ้าควรทำเราจึง สงสดี ส่งปัญญาของเราตามตุนึกให้มีสติ ท่านว่าการฝึกสติเป็นสิ่งสำคัญมาก หลวงปู่มั่น หลวงปู่เสาร์ ท่านมีแต่ฝึกสติ

เมื่อสติของเราดีแล้ว สติของเรานั้นแก่กล้าขึ้น ปัญญา มันก็รวดเร็ว กิเลส มันจะมาหลอกลวงเรานั้นก็จะรู้ มันก็บังคับไว้ มันไม่เอา มันตัดออก ๆ ความรักก็ดี ความชอบก็ดี ดีใจเสียใจ มันเป็นเรื่องของกิเลส มันก็ตัดออกหมด ไม่มีอยู่ในตัวของเรานี้ บัดนี้มีแต่ธรรมคือความดีเข้าสู่ใจของเรา เพราะฉะนั้นท่านจึงเปรียบเทียบใจเหมือนกับน้ำใจของท่านมาเทียบกับตัวนี้ ใจของท่านความดีมันเต็มอยู่แล้ว มันเต็มเหมือนกับตัวนี้แล้ว จะเอาอะไรมาเติมมันอีก มันเต็มแล้วมันพอแล้ว ความดีของเรานั้นเต็มอยู่แล้วจะเอาความดีหรือความชั่วมาเพิ่มอีกก็ไม่ได้ มีแต่เหลือออก ๆ เพราะฉะนั้นมันเหลือออกอย่างไร ความคิดขึ้นมาซึกก็ภพก็ชาติไม่มีได้อะไร มันเต็มหัวใจของเราแล้ว มันอึดแล้ว มันพอแล้ว ความตายของเราตายมาสักก็ภพก็ชาติ มันอึดแล้ว มันพอแล้วมันไม่เอา

บัดนี้มันจะมามองดูตัวของเรา ดูความตาย บัดนี้มันไม่มีความรักกับตัวนี้ ไม่มี ความชอบกับตัวนี้ มันอยู่เฉย ๆ บัดนี้มันอึด มันพอแล้ว เกิดมาตายเล่นเฉย ๆ มันไม่รู้เรื่อง รุราอะไรว่าตัวของเราจะดีตัวของเราจะดีเป็นอยู่อย่างนั้นแหละ นี่มันเป็นเรื่องของกิเลส บัดนี้จิตของเราไม่ได้คิดขึ้นอย่างนั้น ถ้าเราเข้าถึงจิตถึงใจของเราแล้ว มันพอหมดทุกสิ่งทุกอย่าง ใจของเราภิสบาย ถึงแม้มันไม่ได้กินมันก็อึด มันก็พอแล้ว มันพอแล้ว กินไปเพื่อประโยชน์อะไร คือความอยากความกินมันเป็นตัณหา เมื่อมันรู้แล้วมันตัดออก เอาออกหมดมันไม่เอาทุกสิ่งทุกอย่าง ตัดออกหมด ถึงแม้เราจะเอานั่นเอานี้มา มันก็ไม่ได้เอา มันอึดแล้วมันพอแล้ว มันเต็มอยู่ในนี้หมด บัดนี้ทรัพย์สมบัติมันเต็มอยู่ในนี้หมด มันพอแล้ว อันนี้มันหมดความอยาก หมดความดีใจ หมดความเสียใจ เหลือเพียงแต่ของดี ท่านจึงเปรียบเทียบฐานะที่ใจของเรานี้ ถ้าเอาน้ำไปตั้งไว้ไปใส่ไว้ มีแต่ความชุ่มชื้น ยิ้มแย้มแจ่มใสเย็นใจอยู่อย่างนั้น บัดนี้ถ้าเอาความโลภ ความโกรธ ไปตั้งไว้มีแต่ความอยาก มันแตก- ต่างกันอย่างนั้นแหละ เพราะฉะนั้นท่านจึงให้อบรมจิตของเราให้มีสติ ให้มีปัญญาคุ้มครองใจของเรา

ใจของเราเป็นบ่อทรัพย์ บ่อสมบัติทุกสิ่งทุกอย่าง บัดนี้เราเกิดมาเราก็คือ เพราะความดีของเราได้สร้างไว้เพียงพอแล้ว ทุกสิ่งทุกอย่าง บัดนี้มันจะออกมาแสดง กิริยาของเราสวย วาจาของเราดีไฟเพราะ บัดนี้จิตใจดูข้างในความโลภก็ไม่มี ความโกรธก็ไม่มี มีแต่ความดีเข้าถึงใจอยู่อย่างนั้น ท่านจึงว่า เมื่อใครตกในขั้นนี้แล้ว ท่านว่าถึงธรรมขั้นนี้แล้ว ถ้าใครเห็นธรรมคนนั้นเห็นพระตถาคต พระตถาคตท่านอยู่อย่างนั้นแหละ บัดนี้ เมื่อจิตของเรา ใจของเรา ไปถึงท่านแล้วเราสบาย เราเกิดมาหาความสุขใส่ตัวของเรา อันนี้เป็นสุขอยู่อย่างนั้นเรียกว่า **บรมสุข** ฉะนั้นจะไปหาสิ่งอื่นไม่มีท่านว่าถึงแม้เราจะจะมีทรัพย์สมบัติกองเท่ภูเขาเลากาก็ไม่มีความสุขอะไรแก่ใจ อันนั้นมันเป็นเรื่องความสุขของกาย ของจิตใจ เพื่อแสวงหาความสุขใส่ตัวเท่านั้น ไม่มีอะไร ความสุขตัวนี้ เย็นใจเลย ไม่มีร้อน ถึงไม่มีพัดลม ไม่มีแอร์ มันก็เย็นอยู่อย่างนั้น ถึงแม้ว่าเขาจะตำว่ากล่าวเราอย่างนั้น อย่างนี้ ไม่มีโกรธ ไม่หงุดหงิด อย่างนั้นแหละ ดังนั้นท่านว่ามีสติมีปัญญาคุ้มครองใจของเราแล้ว อันนี้หาความสิ้นสุดทุกสิ่งทุกอย่างครอบงำไม่ให้ความชั่วเข้าไปทำลายจิตใจ ไม่ให้เกิดความเศร้าหมองไปทำลายจิตใจ ใจของเราสว่าง เหมือนเราเปิดไฟ แต่เราต้องทำให้ได้ และก็แน่นอนมีอยู่ทุกคน ๆ นั้นแหละ

บัดนี้ถามตัวของเรานี้ว่าเราเกิดมาหาอะไร เราอย่าเป็นคนท้อแท้อ่อนแอต้องเป็นผู้เฉลียวฉลาดรอบคอบทุกสิ่งทุกอย่าง ทั้งภายนอกและภายใน ภายในเมื่อใจของเรานั้นจะคิดอะไรจะได้รู้ หากภายนอกมันจะมาอย่างนั้นอย่างนี้ ให้เรารู้ นี่สติปัญญาของเรานั้นจะตรวจ คล้าย ๆ กับว่าเรามีผู้รักษาตัวของเรา บัดนี้เมื่อเรารู้แล้ว ท่านจึงว่าจิตอันนั้นแหละตัวพุทธะรักษา ธัมมะรักษา สังฆะรักษา ท่านว่าอยู่ที่ไหนไปที่

ไหน ไม่กลัวใด ๆ ใจมันกล้า มันมีสิ่งรักษาเราอยู่ เพราะฉะนั้นท่านครูบา – อาจารย์ ท่านจึง เข้าดงเข้าป่า ไม่กลัวช้างกลัวเสือ ไม่กลัวผีแสงใด ๆ เลย ไม่มีกลัว มีสิ่งรักษาเราอยู่ แต่ขอให้เราทำจริง ๆ ถ้าเราทำไม่จริงไม่มีใครรักษา เสือกินตายหมด อันนี้ครูบาอาจารย์เข้าดงเข้าป่า ถึงแม้มันจะมาหาครูบาอาจารย์อยู่ ตามประวัติของท่าน แล้วมันไม่ได้มาทำร้ายท่าน มันรู้ว่าเรามาทำดี เขาก็เป็นผู้รักษาความดีเหมือนกันกับเรา เขาก็เรียกว่าสัตว์คำว่า สัจ คือ สัจจะ เป็นของจริง บัดนี้ เขาก็มีศีล มีสัจเหมือนกันกับเรา เพราะฉะนั้นพวกสัตว์มันอยู่ตามบริเวณวัดนี้ เขารู้จัก ตัวอย่างพวกเราใส่เครื่องขาว ใส่ผ้าสีเหลือง ๆ เขาไม่กลัวเรานะ กระต่ายเหมือนกัน มันมาเล่นอยู่กับเราอยู่ ถ้ามันเห็นญาติโยมมันก็จะกลัว มันวิ่งเข้าป่าเลย มันต่างกันอย่างนี้แหละ สิ่งเกิดพวกสัตว์เขาก็รู้ว่าพวกนี้ไม่ใช่พวกจะมาทำร้ายกัน เขาไม่กลัวนะสิ่งเกิดดูตัวขาว ๆ อาตมาเอาอาหารให้มันกินมันยิ้มกับอาตมา อันนี้ถ้าญาติโยมให้มัน มันไม่อยู่หรือกมันเข้าป่าไปเลยละ อันนี้ศรัทธาญาติโยม

พระพุทธเจ้าท่านสอนอย่างนี้ ถ้าไม่มีสติไม่รู้ธรรม เพราะธรรมมันอยู่ที่ ลึกลับ ที่เราไม่รู้ถึงจิตของเรานั้น เพราะมีอวิชชาอยู่ เราไม่รู้ ตัวนี้แหละมันพาจิตของเราไม่เก็บเรื่องนั้น ไปเก็บเรื่องนี้มาปรุงแต่งขึ้น เพราะฉะนั้นท่านจึงให้มีสติ ฝึกหัดสติให้ มันรู้เท่าทันกลมาของจิต คือจิตอวิชชา ถ้าตาของเราไม่เพียงพอ มันก็ไม่รู้เขา อันนี้ตาเราเห็นก็ว่าเราเห็นอยู่ แต่ที่มันไปเก็บเอาเรื่องนี้ เข้ามาไว้มันมาปรุงแต่งขึ้น เรื่องอาการของจิตตัวนี้มันไม่อยู่เฉย ๆ อันนี้มันจะเป็นเหมือนอย่างกับว่า คนเรามันไปเก็บนั้น เก็บนี้ เอานั้นเอานี้มาปรุงมาแต่ง คือตัวนี้มันเป็นตัววัดได้มันหมุนไม่ให้เราหลง ไม่ให้เราหลง เรานั่งให้จิตของเราสงบ ให้จิตของเราถึงฐานของใจจริง ๆ บัดนี้ถ้าใจของเรามันสว่างขึ้น เราจึงจะเห็นเราจึงจะรู้ตัวนี้ ถ้าหากจิตของเราลงไม่ถึงพื้นฐานของใจ อันนี้มันไม่เห็น มันอยู่ลึกตัวนี้ เวลามันออกมานั้นเราก็ไม่รู้ เมื่อเวลามันเข้าไปเราก็ไม่รู้ มันละเอียดมาก เผลอแปลบเดียวเท่านั้นมันออกไปแล้ว เมื่อเวลามันไปเก็บเอานั้นเก็บเอานี้เข้ามา เราไม่ได้ตรวจดู บัดนี้มันเอาเข้ามา มาปรุงแต่งความปรุงแต่งมันเป็น ความหลอก หลอกหลวงพวกเราให้หลงไป เมื่อเรายิ่งลุ่มหลงไปนั้นแหละตัวอวิชชา คือ ความหลงตัวนั้นแหละ มันเป็นยาพิษเข้าเสกสรรปั้นยอจิตของเราไม่ให้เรารู้ จิตของเราไม่รู้ พอไปยึดตัวนั้น เกิดความชอบ เกิดความอยาก บัดนี้เรามาติดอยู่อย่างนี้ เราไม่รู้เรื่องอาการของจิต

เพราะฉะนั้นท่านจึงให้เจริญภาวนา เจริญสติปัญญา ให้มาก เมื่อเวลามันเกิดขึ้นมาเราก็จะรู้เท่าตามทัน พอเกิดความรัก ความชอบ เราก็ให้มีสติบังคับใจข้างใจ เรา อย่างไม่บังคับข้างนอก ตัวนี้แหละเป็นตัวการ มันอยู่ในตัวของเรานี้ เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าท่านว่า ให้มีสติ ให้มีปัญญา ให้มีศรัทธา ให้มีความเพียร พระพุทธเจ้าท่านเดินอยู่ในธรรมบทนี้ ศรัทธาของเราไม่ใช่ว่าจะไม่มี ให้ฝังลงในใจของเราจริง ๆ ให้เชื่อฟังคำสั่งสอนของพระพุทธเจ้า ให้มีศรัทธา ท่านสอนอย่างไรเราต้องทำ อย่างนั้น เมื่อเรารู้แล้วเราก็ปล่อยออกไป ปล่อยออกไป จิตของเรา ใจของเรา มันก็ค่อย ๆ ก้าวลงไป ก้าวลงไป ถึงพื้นฐานของใจจริง ๆ พื้นฐานของใจมันสว่างอยู่อย่างนั้นอันนี้มัน คล้าย ๆ กับว่าพระอาทิตย์มีเมฆไปปกปิดกำบังเรา เราก็มองหาพระอาทิตย์ไม่เห็น เมื่อเมฆขยายออกจากพระอาทิตย์พระจันทร์แล้ว เราก็มองเห็นพระอาทิตย์ นี้ก็ เหมือนกัน เมื่ออวิชชาตัวนี้มันครอบคลุมอยู่เมื่อมันขยายออกไปจากดวงใจของเรา แล้ว ใจของเราก็จะพุ่งแสงสว่างขึ้นมา แล้วก็มองเห็นดีเห็นชัดในสิ่งนั้น หากเขาจะปรุงแต่งให้เรารู้ เขาจะทำให้เรารู้ เขาจะสอนเรา

พระพุทธเจ้าท่านจึงว่าใจนี้เราเอาอยู่ ถ้าเราปฏิบัติถูกทางใจของเรา จะเป็นของ ประเสริฐ ให้เกิดขึ้นมาให้มีความภูมิใจ ไม่มีอะไรจะเสมอเหมือนดวงใจนี้ ศรัทธาของเราตัว นี้ให้เชื่อจริง ๆ ให้มันเกิดขึ้น การกระทำของเรา กิริยามารยาทมันจะค่อย ๆ อ่อนตัวลงให้

เราสังเกตดู เอาสติของเราตามดู ปัญญาของเราก็ตามกันไปด้วย ท่านจึงว่าสติของเรา เมื่อมันเกิดขึ้นแล้วสติปัญญา ตัวนี้ไม่มีอะไรเสมอเหมือน มันเกิดเป็นมหาสติ ปัญญาตัวนี้เป็นมหาปัญญา อันนี้แหลมคมรู้แจ้งแทงตลอดจริงๆ ไม่มีอะไรเหมือน บัดนี้ตัวของเราก็ไม่ได้หลง ไม่ได้หลงตามความเสกสรรปั้นยอของกิเลสต่อไป สติตัวนี้พอ มันคิดอะไรขึ้นมาทางที่ดีมันก็รู้ มันก็ปล่อยให้คิดไป ถ้ามันคิดขึ้นมาในทางที่ชั่ว คิดในทางที่ไม่ดีตัวนี้แหละมันจะบังคับ สติตัวนั้น มันจะบังคับลง บัดนี้ปัญญา มันจะสอดรู้ คือความรู้ความเห็นของปัญญานั้น ปัญญา มันจะสอดเข้าไป มันจะรู้ว่าตัวนี้มันผิด มันจะบอก ไม่ควรคิดขึ้นมาไม่มีประโยชน์ เพราะตัวนี้มันเป็นเรื่องของอวิชชา จิตใจของเราเขา รู้จัก จิตใจของเราจะระงับออกไป และปิดเป้าออกไป กวาดออกไป เพราะฉะนั้น ท่านจึงให้มีสติ ให้มีปัญญา ให้มีศรัทธา คือความเชื่อมั่น กวาดออกไป กวาดออกไป เหมือนเรากวาดบ้านเรา ถ้าเรากวาดและทำความสะอาดอยู่ประจำ บ้านเราก็จะสะอาดไม่มีฝุ่น อันนี้ก็เหมือนกันที่ปกปิดกำบังอยู่เดี๋ยวนี้ มันเยอะ เพราะฉะนั้นท่านจึงว่าจิตของเรา มันเป็นอวิชชา มาตั้งก็ภพก็ชาติมา เราไม่รู้ว่าเป็นอวิชชา เราหลงไปตามเขา ตัวสมมติมันปรุงแต่งขึ้นมา มันรู้จักจิตนิสัยของเราชอบอย่างนั้น ชอบอย่างนั้นมันก็ปรุงแต่ง เหมือนกันกับเสื้อผ้าที่เราใส่อยู่ที่นี่แหละ เราชอบอย่างนั้นมันก็ปรุงแต่งขึ้นมา เราก็ว่าดี ว่าชอบ ว่าสวย อยู่อย่างนั้นแหละ หลงไปตามความเสกสรร ปั้นยอของสมมติแล้ว อันนี้คือสมมติตัวนี้ บัดนี้เราก็ไปติดแล้ว พอเราหลงติดยึดสิ่งนี้มาเป็นเราเป็นของเรา ยึดเข้ามา ๆ ใจของเราว่าเป็นของเราแท้ที่จริงมันไม่ใช่

เพราะฉะนั้นท่านจึงเรียกว่า อนิจจังตัวนี้ บัดนี้ตัวของเราก็ไม่รู้ ถึงแม้เราได้ยินตา ก็ได้ยิน มันก็ไม่ปล่อย มันก็ว่าเป็นตัวของเราอยู่ มันฝึกสมาธิตั้งก็ภพก็ชาติแล้ว บัดนี้มี มันถอดยาก เพราะฉะนั้นท่านจึงให้เดินสติ เดินปัญญาให้รู้เท่าถึงกัน อย่าให้มัน หลอกลวงเราทั้งหมดถ้าหากเราไม่รู้ ทั้งหมดนี้ ท่านบอกว่าเป็นตัวอนิจจัง หูเราได้ยินเราก็อย่าไปเชื่อ ตาเห็นก็อย่าไปเชื่อ จมูก ลิ้น กายใจของเราก็อย่าไปเชื่อ ปล่อยให้ออกให้หมด เฉย ๆ ปล่อยให้มันสู้กันอยู่สู้กันดู จิตใจของเราก็จะสงบดี ถ้าเราปล่อยให้มันเย็นมันจะรวบรวมเอาทั้งหมดนี้ทิ้งไปเลย อย่าไปยึดว่าเป็นเราเป็นของเรา มันไม่ใช่ ให้เชื่อพระพุทธเจ้า นี้ศรัทธา ตัวนี้แหละสำคัญอีก แต่เราไม่เชื่อ แต่เราได้ยินพระพุทธเจ้าเทศน์ให้ฟังอยู่ แต่มันไม่ปล่อย เพราะจิตของเรายังไม่ลงถึงฐานของใจ มันไม่ไปเห็นต้นเหตุ ที่มันเกิดขึ้น มันแสดงขึ้น เมื่อมันไปเห็นต้นเหตุ มันแสดงขึ้นมันเกิดขึ้นแล้วมันก็จะปล่อยไปหมด เพราะทั้งโลกนี้เป็นตัวอนิจจังทั้งหมด สิ่งเหล่านี้เป็นของไม่เที่ยง เกิดมาแล้วต้องมาแก่มาเจ็บมาตายเหมือนกันหมดตลอดทั้ง สัตว์ตลอดต้นไม้ เมื่อจิตของเรารู้ไป รู้ไปแล้วมันไม่ยึดว่าบ้านนี้เป็นของเรา เสื้อผ้าที่เรา เอาใส่ใส่ไม่ไช่ของเรา เป็นสิ่งที่อาศัยกันชั่วคราว ตัวนี้ก็เหมือนกันถ้ามันคิดเรื่องไม่ดี ขึ้นมาเราอย่าไปตาม ให้มีสติ คิดตามถ้ามันคิดในทางที่ดีในทางที่ชอบ เราจึงตามมันดู

เพราะฉะนั้นท่านจึงให้ระมัดระวัง ให้มีสติ ดีกับชั่วมันคู่กัน ถ้ามันคิดดี ขึ้นมาเราอย่าเพิ่งไปเชื่อแต่ให้เรารู้ว่าดี เฉย ๆ แต่เราอย่าไปเชื่อมัน มันกลับชั่วขึ้นมา ครั้งแรกให้ดูทางหน้าบัดนี้มันจะกลับข้างหลังมาให้ดู เราจะไปหลงมันอยู่ ดีกับชั่วมันอยู่ด้วยกัน คือความรักกับความเกลียดเมื่อมันหยุด ความรัก ความเกลียดความแค้นมันจะเพิ่มขึ้นมา มันแทรกกันอยู่ตัวนี้ เพราะฉะนั้น ถ้าเราไม่ชำนาญชาญในการปล่อย ก็ปล่อยหมดเราอย่าไปเชื่อข้างนอกก็ตามข้างในก็ตาม ข้างนอกคือตาเห็น หูได้ยิน จมูก เราได้สูดกลิ่น ลิ้นรส ได้ลิ้มรสอยู่ข้างนอก ข้างในคือใจมันคิดมันปรุงมันแต่ง เราอย่าไปเชื่อปล่อยทิ้งไปหมด ถ้าเรายังปลดปล่อยไม่เป็น ต้องปล่อยให้มันมีประโยชน์ ตัวนี้ไม่ใช่เราไม่ใช่ของเรา ถ้าเป็นของเราทำไมให้มันแก่ ทำไมให้มันเจ็บ มันไม่ใช่เราไม่ใช่ของเรา นั่นมันแสดงถึงเรื่องนี้

เพราะฉะนั้นขนาดเขาแสดงให้เราเห็นว่าเห็นอยู่ มันยังไปยึดว่าเป็นเราเป็นของเรา แต่เราจามพืดเดียวเท่านั้นแหละวิ่งไปหาหมอละเลย มันเป็นอยู่อย่างนี้แหละ เรื่องอาการของจิต เรื่องอาการของความหลงตัววิชาตัวนี้ มันเก่ง มันทับถมเราหมด ไม่ให้เราก้าวไปไหนเลย เพราะฉะนั้นเราจึงปล่อย เราปล่อยไปให้หมดเราอย่าไปเอาอย่ายึดว่าอันนี้เป็นเรา อันนี้เป็นของเรา อันนี้เป็นลูกเรา อันนี้เป็นสามีเรา อันนี้เป็นภรรยาเรา อย่าไปเกี่ยวของมันเลย อยู่น้อยอย่างนั้น ไม่ใช่เราไม่ใช่ของเรา เพราะฉะนั้นเราจึงฝึกจิตของเราฝึกสติของเราให้มันรู้ บัดนี้เมื่อ ธรรมมันเกิดขึ้นเมื่อมันสว่างมันไปสว่างในจิตของเรา ใจของเรามันค่อย ๆ รู้เองมันค่อย ๆ ปล่อยวางเอง มันไม่ไปยึดว่าเป็นเราเป็นของเราทั้งหมด เหมือนกับพวกแหละเราไปยึดสถานที่ว่า นี่สวนเรา นี่นาเรา นี่ที่ดินเรา แต่มันหาใช่ของเรา ไม่มีใครเอาไปได้ มันเป็นของธรรมประจำโลกประจำธรรม มาแต่ไหนแต่ไรมา แต่ตัวไปยึดนี่คืออุปทานของจิต อุปทานของใจ บัดนี้เราปล่อยออกไปให้หมด ตัวอุปทาน ความยึดมั่นถือมั่นว่าเป็นเราเป็นของเรา เรารู้แล้วให้ปล่อยวางให้หมด ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา ทุกสิ่งทุกอย่างไม่มีแน่นอน ร่างกายของเราที่เราครองอยู่ เมื่อลมหายใจข้างในมันไม่ออกข้างนอกมันไม่เข้า เขาก็เรียกว่าเราตาย เขาก็นำไปเผาทิ้ง มันเป็นอยู่อย่างนี้แหละ นี่แหละท่านเรียกว่าตัวคลุกขมกมายมายยึดของเก่าเข้าใจว่าเป็นเราเป็นของเรา เราเกิดมาเราก็เอาของเก่านี้แหละคือ ดิน น้ำ ลม ไฟ จะมาเอาความโลภ ความโกรธ ความหลง ความสมมติ มันมีแต่ของเก่าอยู่นี้ทำมาหาอยากหากิน พอแก่ชราก็ตาย เกิดมาอีกก็มาเอาของเก่าอีกอยู่อย่างนั้นแหละ ไม่มีสิ้นสุด

เพราะฉะนั้นให้มีสติ ให้มีปัญญา ตัวนี้แหละตัวจะตัดสินใจ ให้เรา ว่าเราจะเกิดอีกไหม พระพุทธเจ้าท่านจึงถามจิตของท่านว่าเมื่อแล้ว เมื่อความเกิด พอแล้วทุกสิ่งทุกอย่างเกิดมาเป็นก็ภพก็ชาติ เกิดตายมานี้มีแต่ได้รับความทุกข์ ความเวทนาอยู่ตลอดเวลา ไม่เอาอีกแล้ว พระพุทธเจ้าท่านจึงอิมแล้ว พอแล้ว เหมือนดักน้ำใส่ขวดใส่แก้วมันเต็มแก้วเต็มใจของพระพุทธเจ้า เต็มทุกสิ่งทุกอย่าง มันไม่มีการบกพร่อง ท่านจึงว่า หากจะไปหาเอาดีเอาชั่วเพิ่มเติมให้อีก มันพอแล้วเต็มแล้ว ไม่เอาแล้วท่านว่าอันนี้เขาสมมติเฉย ๆ เราไปหลงยึด มันไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา บัดนี้ให้เราเข้าใจจริง ๆ ใจของเราถ้าเราอบรมให้ดีใจของเราจะกลายเป็นของประเสริฐ จะพาตัวของเรารอกจากหลุมลึกที่กองทุกข์ตัวนี้ได้ ไม่มีสิ่งอื่นจะเอาตัวของเรารอกจากตัวนี้ได้ เราอย่าไปเชื่อหากคนนั้นว่าอันนั้นดี คนนี้ว่าอันนี้ดี อย่าไปเชื่อ แต่หูเราฟังเฉย ๆ เขาชอบเขาก็ว่าดี ถ้าเราอยากพูดกับเขาเราก็มีปาก ทำไมเราจะพูดไม่เป็น ถ้าพูดดี พูดชั่ว พูดชอบ เพราะฉะนั้นให้จิตของเรามันรู้จริง ๆ เมื่อรู้แล้วมันไม่ยึด แล้วสังเกตว่า ตัวของเราไม่ยึดไม่ถือว่าอันนี้มันเป็นอย่างนี้ จิตของเราก็ค่อย มีกำลังเรื่องนั้นมา มันก็ปล่อยเรื่องนี้มันก็ปล่อยใจของเรามันก็เบาไป เพราะมันไม่มีเรื่องไม่มีงาน ใจของเรามันเบา หากไปยึดเอานั่น ไปยึดเอานั่น ไปให้ใจคิดไปให้ใจผูก ใจของเรามันรำคาญเป็นอยู่อย่างนั้น ทำอยู่อย่างนั้นไม่มีที่สิ้นสุด ไม่มีอะไรจะรำจะรวย เหมือนเราเป็นอยู่ทุกวันนี้แหละ ไม่รำไม่รวยหาอยากหากินใช้ไปก็หมดไป หาใช้ไปใช้ไปหมดไปเป็นอยู่อย่างนั้นแหละ ข้างในมีก็เหมือนกันกับข้างนอก

เพราะฉะนั้นเมื่อเราเห็นข้างนอกแล้วรู้เท่าถึงใจตนแล้ว ให้น้อมใจเข้าไปสู่ข้างในให้ใจข้างในมันรู้มันปล่อย ถ้าข้างนอกได้แล้วมันก็สบายเบา อยู่อย่างนั้นแหละไม่ยึดไม่ถือถึงแม้เรามีอยู่เราก็จะเก็บไว้ใช้ เมื่อเราจากไปคนที่เขายังอยู่เขาก็จะใช้ต่อไป อยู่อย่างนั้นแหละ เอาไปไม่ได้เพราะมันเป็นของประจำโลก สิ่งเหล่านี้ท่านเรียกว่าตัวโลก เอาไปไม่ได้เหมือนกัน ไม่ว่าที่ดินบ้าน ที่สวน ที่ไร่ ที่นา อะไรก็ตาม เอาไปไม่ได้ แต่เราเกิดมาเขาก็ให้เราอาศัยอยู่ชั่วคราวเท่านั้นแหละ เมื่อตายไปแล้วไม่ใช่เรา ไม่ใช่เป็นของเรา คนที่เขายังอยู่ก็ปกครองรักษา อยู่ไป เมื่อเขาตายไปเขาก็เอาไปไม่ได้ อยู่อย่างนี้แหละมาแต่ไหนแต่ไรมา อันนี้ท่านเรียกว่าโลกสมมติ โลกอนิจจัง มีแต่ของไม่แน่นอน ทั้งนั้น บัดนี้เราต้องการเอาอะไร

เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงให้ถามตัวของเร่ว่าเราจะเอาของจริง หรือของปลอม ตัวนี้มันเป็นของปลอม มันเป็นของหลอกลวง ถ้าเราเอาของจริงเราก็ปฏิบัติจริงเข้าไป จิตใจของเราจะรู้จริงเห็นจริง สติของเราทุกด้านทั้งภายนอกและภายใน ถ้ามีสติปัญญาแล้ว เราก็ออกมาจากกองทุกข์ตัวนี้ได้ ออกจากของสมมติตัวนี้ได้ ของยึดมั่นถือมั่นตัวนี้ได้ เพราะมันมัดเราทุกคนตลอด เกิดขึ้นมามันก็มัดไม่ให้ไปที่ไหน พอเกิดขึ้นมาก็เอาความอยากตามมา ถ้าไม่ได้อย่างสมใจก็ร้องไห้ เสียใจ มันจะเป็นอยู่อย่างนี้แหละ นี่แหละให้เราเข้าใจมันอย่าไปเอามันอย่าไปยึดอย่าไปถืออย่าว่าเป็นเราเป็นของเรา ปล่อยออกไป ๆ ถ้าเราไม่ช่วยเหลือเราใครจะมาช่วยเหลือ ให้เราตั้งใจตัวนี้ มีศรัทธา เป็นสังฆธรรม คนอื่นจะมาช่วยทำไม่ได้หรอก ให้เราสังเกต เรากินข้าวหากคนนั้นคนนี้จะกินข้าวแทนเรา ให้เราอิม มันเป็นไปไม่ได้ มันไม่อิม สามิ ก็ตาม ภรรยา ก็ตาม ลูก ก็ตาม หลายก็ตาม ไม่มีใครช่วยท่านได้

เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงว่า "อึดตาหิ อึดตาโน นาโถ" ดนและเป็นที่พักของตน อย่าไปอาศัยจุมกคนอื่นหายใจ เมื่อให้เราเข้าใจ ผังใจอย่าไปอ่อนแอ มิฉะนั้นเราจะสู้มันไม่ได้ มันจะผูกมัดเราหมดทุกสิ่งทุกอย่าง เราจะไปโน่นไปนี่มันผูกไปหมด และไปไหนไม่ได้ ตัวนี้แหละมันทำลายเราทุก ๆ คน มันทำลายเรา ให้เรารู้หลงในกิเลสตัวนี้แหละ ท่านจึงเรียกว่าข้าศึก ท่านเตรียมตัวท่านดีแล้วหรือยัง เพราะมันมีแต่หาเรื่องใส่อยู่อย่างนั้น ตากี้ดี หุกี้ดี จมุกี้ดี ลั่นกี้ดี กายกี้ดี ใจกี้ดี มันหาเรื่องใส่เราให้เราดิตนั่นคิดนี่แล้วก็ไปยึดเอามา ถ้าได้ยีนเสียงไฟเพราะเสนาะหุกี้เกิดความชอบขึ้น มันจึงเอาเข้ามาทำลายเราอยู่ จิตของเรามันก็ไม่สงบ ไม่มีประโยชน์อะไรเลย มีแต่เรื่อง

เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงให้มีสติให้มีปัญญาตรวจตราดูมัน ให้มันรู้อย่าไปถือเรื่องนี้ให้ปล่อย เรื่องของโลก เพราะฉะนั้นเราจึงไม่รู้ ยกตัวอย่าง เช่น เราเป็นหนี้เขาเราไม่สงเขา บัดนี้มันจะทำให้เราคิดทำให้จิตใจของเราไม่สบายอันนี้ท่านว่าโลก คำว่าโลก เจือปนดีด้วย ดี และ ชั่ว ให้เราเข้าใจมันอยู่ในตัวของเรานี้แหละ พิจารณาดูตัวของเราให้มันรู้ ให้มันปล่อยออก เราอย่าไปยึด ถึงเราไปพบไปเจอในตัวของเราที่ปล่อยออกให้หมด ดี เราอย่าเอา ชั่วเราก็อย่าเอา เพราะสิ่งเหล่านี้มันเป็นสิ่งคู่กันของโลก ความรัก ความชอบ มันเป็นคู่กันอยู่ ความเกิด กับ ความตาย มันเป็นคู่กันอยู่ อย่าไปเอา มันเป็นของ ๆ โลก ถ้ารู้แล้วให้ปล่อยวาง ให้รู้เฉย ๆ เหมือนกับคู่หญิงผู้ชายมันเป็นคู่กันเฉย ๆ เมื่อรู้แล้วเราก็ปล่อย อย่าไปยึดว่าเป็นสามีเรา ภรรยาเรา อย่าไปคิดอย่างนั้นอย่าไปหลงอย่างนั้น ท่านว่า ความดีความชั่วก็เหมือนกันเป็นของคู่กันอยู่ มันเป็นเรื่องของโลก เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงให้ปล่อยออกให้หมด พวกเรามาติดอยู่ที่นี่แหละ มาติดมาข้องอยู่ที่นี้เลยไม่รู้จักปลดจักปล่อย ไม่รู้จักปล่อยวางพาออกจากตัวของเรา เรามาติดดี ติดชั่ว ติดเกิด ติดตาย อยู่อย่างนั้นแหละ เราเกิดมาแล้วก็ต้องตาย พระพุทธเจ้าท่านจึงให้รู้หมด รู้แล้วอย่าไปยึดเอาอย่างมาคิด

ท่านจึงให้มีสติบังคับตัวนี้แหละเอาไว้ อย่ามาคิดอย่ามาปรุงอย่ามาตกแต่งว่าดีว่าไม่ดี อันนี้เรามาติดดีติดชั่ว หลงดีหลงชั่วมันเป็นของประจำโลกมันเป็นภาษาของสมมติ ของอวิชชาสมมติ ถ้าเราชอบแล้วก็ว่าดี ถ้าไม่ชอบแล้วก็เกลียดก็ว่าชั่ว ถ้าจิตของเรา ใจของเรามันพลิกแพลงอยู่เหมือนกับปากกาต้องการตัวหนังสือ อันไหนมันชอบมันก็เขียนลงว่าชอบว่าดี ปากกามันมีน้ำหมึก น้ำหมึกอันนั้นท่านเรียกว่าน้ำสมมติตัว (ก.) ก็ออกมาจากตรงนั้น ตัว (ข.) ก็ออกมาจากตรงนั้นตลอดตัวสุดท้ายก็ออกมาจากตรงนั้น ปากกาตามนี้ก็ตามเดียวกัน แต่ว่ามันมาเปลี่ยนแปลงรูปนามมัน มันให้ชื่อไม่ตรงกันตัวนั้นว่าอย่างนั้น ตัวนี้ว่าอย่างนี้ เหมือนกันกับว่า คู่หญิง คู่ชาย ธาตุชั้นธอันเดียวกันเพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงปล่อยออกได้ ไม่ว่าคนนั้นเป็นผู้หญิง ไม่ว่าคนนี้เป็นผู้ชาย ท่านมาตรวจดูสภาพร่างกายแล้วมันก็คือธาตุชั้นธอันเดียวกัน อนิจจัง ของไม่เที่ยง

อันเดียวกัน ผู้ชายก็มีเหมือนกัน ชาตินี้เป็นชาติที่หลอกลวง ชาติไม่แน่นอนท่านจึงตัดอกไม่เอา บัดนี้ท่านจึงไปหาความจริง แต่อยู่ในนี้ทั้งหมด

บัดนี้เมื่อใจของเราไม่คิดขึ้นมาใจของเราอยู่เฉย ๆ ท่านเรียกว่าความสงบของใจอันนั้นมันเป็นอย่างหนึ่ง เมื่อความสงบมันเกิดขึ้นในใจนั้น มันคิดว่าดี ว่าชั่ว ว่ารัก ว่าเกลียด มันเฉย ๆ อยู่ ดีมันก็ไม่เอา ชั่วมันก็ไม่เอา เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงสอนจิตของท่านให้รู้ ให้เราคิดรักษาตัวของเราสร้างตัวของเรา ถอนตัวของเรานอกจากสิ่งที่ผูกมัดเรา คือความรักตัวนั้น อันนั้นมันไม่อยู่ที่ไหนมันอยู่ในใจ ให้เราตัดอก อย่าไปเชื่อมัน เพราะสภาพตอนนี้เป็นสภาพของ อนิจจัง อย่าเอาไปถือว่าเป็นเราเป็นของเราให้รู้เมื่อรู้แล้วให้ปล่อยตามเอาไว้อย่างเฉย ๆ ความเฉย ๆ นี้ท่านเรียกว่าอุเบกขา ไม่เอาดีไม่เอาชั่ว ไม่เอารัก ไม่เอาชอบ ไม่ยินดีไม่ยินร้ายกับอะไร ให้เฉย ๆ อยู่ตาเราเห็นก็เหมือนกัน หูเมื่อได้ยินก็เหมือนกันให้เฉย ๆ อันนี้บังคับมันไว้ให้หมด อย่าให้มีเรื่องนั้นเรื่องนี้มาคิดถ้ามันคิดขึ้นมามันเผาเรา ถ้าไปตกที่เราไม่รู้เรารู้หลงไป บัดนี้มันก็คิดขึ้นกว้างออกไป ๆ เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านให้เราน้อมเข้ามา น้อมเข้ามา ให้มันเห็นอยู่ในใจของเราในทั้งหมด ทั้งภายนอกและภายในเมื่อจิตของเรามันรู้เท่าถึงกันมองไปที่ไหนก็เหมือนกันหมด มองไปที่ปากก็เหมือนกันกับว่า สัตว์โลกอยู่ในบ้านนี้แหละเขาก็มี เกิด แก่ เจ็บ ตาย เหมือนกัน ถ้าเขาไม่มีปากมีเสียงเราต้องสังเกต น้อมมาสอนเรา สิ่งที่ไม่ดีก็เยาะ สิ่งที่ดีก็เยาะ เหมือนกับคนอยู่ในบ้านคนดีก็มีคนชั่วก็มี เหมือนกันหมด

เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าจึงบอกว่า **โลกสังขารธรรมเป็นของไม่เที่ยงทั้งหมด** เราจะหาสิ่งไหนเที่ยงยิ่งกว่าสิ่งเหล่านี้ ตัวนั้นแหละเราจะเดินเข้าสู่ทางพลกิเลสของเราเดิน เหมือนเรามีภาวณา แต่คนไม่มีทาน ไม่มีศีล ไม่มีภาวณา ต่างกัน อย่างไร มันเป็นอย่างนั้น บัดนี้เราจึงน้อมจิตของเราให้ปล่อย สงบจะเห็นอยู่ในนี้หมด เพราะฉะนั้นท่านจึงให้ฝึกหัดสติเราให้รู้ อย่าให้มันไปข้องติดอยู่กับสิ่งใด ๆ เหล่านี้จิตของเรารู้ มันเป็นธรรมดา เป็นอนิจจัง มันเป็นของไม่เที่ยง มันไม่ใช่ของเรา สิ่งนี้เรามาหลงยึด หลงถือนี้ มารักมาชอบอยู่นี้ มาหลงดีหลงชั่วอยู่ ถ้ามันคิดขึ้นมาเราก็มองว่าเราคิด แต่จริง ๆ ชาติขันธ์ของเขาหมุนเขาทำงาน ก็เลสมันมัดมันครอบครองอยู่ มันส่งสายของมัน ดาบ้าง หู บ้าง จมูกบ้าง ลิ้นบ้าง กายบ้าง มันทำงานอยู่ในใจของเรา มันอาศัยใจเราในแหละ บัดนี้มันบังคับใจของเราไม่ให้บอกข่าวแก่พวกเรา บัดนี้ใจมันไม่มีที่อาศัยของพวกกิเลส ตัณหาพวกนี้ เข้าไปครอบงำหรือปกครอง มันจะติดดินไม่ได้ เขาว่าดีก็ดีไปตามเขา เขาว่าชั่วก็ชั่วไปตามเขา แต่มันไม่สามารถกล่าวจะบอกเพราะอวิชชาตัวนั้นมันบังคับไว้ บัดนี้ จิตของเรามันไม่มีใครช่วยเหลือ

พระพุทธเจ้าท่านว่า จิตของเราถ้าเรามีการช่วยเหลือจิตของเรา จิตของเราจะเป็นจิตที่ประเสริฐขึ้นมา สติปัญญา ของเรามันก็ไม่มี บัดนี้มันก็ปล่อยให้แต่ความชั่วเข้ามาทับอยู่ อย่างนั้น ก็ทำให้เรามองหาเราไม่เห็น เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงว่า **ให้ออกให้หมด ดีก็อย่าเอา ชั่วก็อย่าเอา บุญก็อย่าเอา บาปก็อย่าเอา ให้เฉย ๆ อยู่ เอาไปก็ไม่มีความประโยชน์** เพราะแต่ก่อนพระพุทธเจ้าก็เคยติดอยู่เหมือนเรานี้แหละ ท่านเป็นล้มเป็นตายมาห้าร้อยชาติ ท่านมาติดอยู่ที่นี้แหละ แต่ก่อน มาติดอยู่จิตชั่วนี้ มาเกิดเป็นนั่น เกิดเป็นนี่อยู่อย่างนั้น ท่านได้ทุมเท พลังกำลังของท่าน ตายก็ตาย เป็นอะไรก็เป็น สู้อยู่กับกิเลส ไม่ให้กิเลสกิน ไม่ให้เรากิน 49 วัน ท่านรอดตาย มดเจาะลูกตาเข้าไปอยู่ในเบ้าตาของพระพุทธเจ้า ท่านควักออกมาดูได้ข้างละเท่ากะลามะพร้าว อันนี้ท่านก็ไม่ว่าอะไร อันนี้ท่านปล่อย ท่านไม่ได้หวังท่านรอดตาย ท่านว่าไม่มีอะไรจะหมดหวังเท่าถอดจิตออกจากกองทุกข์

เพราะฉะนั้นท่านจึงว่าจะสร้างดีกรรมบ้านช่องไปถึงดาวดึงส์ก็มีแต่จะไปร้องให้ **โอดอวนครวญครางอยู่อย่างนั้นแหละ** อันนี้เราไม่เหมือนดาวดึงส์ เพราะดาวดึงส์มองไปที่ไหน ๆ ก็ระยิบระยับไปหมด ไม่โอดอวนถึงความอยากความกิน ในเมื่อ

วันอิมแล้ว มันต่างกัน เพราะฉะนั้นท่านจึงว่าไปสร้างตึกกรมบ้านช่อง แข่งขันดาวดึงส์ พวกเรามีแต่จะไปร้องครวญครางอยู่อย่างนั้นแหละ ดาวดึงส์เขาพอแล้วอิมแล้ว ตัวของเขานึกถึงอย่างนั้นอย่างนี้เขานึกขึ้นมาได้เต็มไปหมด อันนี้แหละเราต้องทำให้มันได้ ทำให้มันเห็น มันอยู่ในตัวของเรานี้แหละเราจะเห็น เราอย่าไปสงสัยว่าที่อื่น เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าหรือครูบาอาจารย์ท่านก็เห็นอยู่ในตัวท่านนั้นแหละ ท่านนำมาพรัสอนพวกเราพวกเราอย่าไปสงสัย เหมือนกันกับว่าเปรียบเทียบกับภายนอก เหมือนกันกับว่าต้นพริกมะเขือ ผลพวงก็อยู่ที่ต้นของมันนั้นแหละมันไม่ได้ขอมมาจากต้นอื่น บัดนี้เขาได้แสดงให้เห็นว่าโลกได้รับความสุขความต้องการอยู่กับเขาอยู่ เขาแสดงความบริสุทธิ์ให้โลกได้เห็น อยู่ทำไมเราถึงไม่เชื่อ อันนี้ไม่เห็นว่ามันจะต้องไปขอมมาจากต้นนั้นต้นนี้ เหมือนกล้วยมะละกอ มันก็เป็นผลของมันอย่างนั้น ถ้าลำต้นมันสมบูรณ์ เพราะฉะนั้นให้เราเข้าใจอย่างนั้น เราจะไปหาว่าธรรมมีอยู่ที่นั่นที่นี้ไม่ใช่ มันอยู่กับตัวของเราเอง พระพุทธเจ้าท่านจึงว่า ทำดีได้ดี ไม่ได้ชั่ว เราต้องการชั่วก็ไม่ชั่ว เพราะการกระทำของเรานั้นไม่ชั่ว เพราะการกระทำของเราเป็นต้นเหตุ ผลของมันจะให้เป็นอย่างอื่นมันไม่เป็น เป็นของดีทั้งนั้น เราทำดีแล้วไม่ต้องสงสัยว่าจะเป็นอย่างอื่นต้องได้ดีแน่นอน

บัดนี้เราจะเชื่อไหมตัวศรัทธาตัวนี้ หากเราเชื่ออย่างนั้น ศรัทธาอย่างนั้น ถ้าเราเชื่อศรัทธาค่อย ๆ จะเกิดขึ้น ถ้าเราไม่เชื่อศรัทธานั้นก็จะไม่เกิด ท่านจึงว่า ศรัทธา แปลว่า ความเชื่อ ความเลื่อมใส บัดนี้ความเลื่อมใสในตัวนั้น มันจะสบายขึ้นมาเราจะมองเห็นทางเดินของเรา ทั้งดีและชั่ว และนี่จิตของเราใจของเรานั้นก็แต่จะทำทางที่ดีเพราะมันเห็นมันเกิดขึ้น ท่านจึงว่าดีใดไม่เห็นว่ามิโทษ ดีนั้นแหละชื่อว่าดีเลิศ ได้สมบัติใดทั้งปวงไม่ประเสริฐเท่าใดตน นั้นเราเอาตัวของเราได้แล้ว เพราะตัวเราเป็นบ่อเกิดแห่งทรัพย์สมบัติทั้งปวง ท่านว่าบัดนี้ ผลของมันก็จะเกิดขึ้น ๆ จากตัวของเรานี้แหละ เราไม่ได้ไปหาที่อื่น เหมือนกันกับว่าแผ่นดินนี้ ทุกสิ่งทุกอย่างทรัพย์สมบัติในแผ่นดินนี้ ให้โลกได้พึ่งพาอาศัยอยู่ เราเกิดมาก็อาศัยแผ่นดินนี้แหละ อยู่ทุกวัน บัดนี้เมื่อเราอาศัยแล้ว หหมดกำลังแล้ว คือความตายของเรามาถึงแล้วเราก็ส่งไป ไปส่งเขาไปเป็นดินเหมือนเก่าเอาไปไหนไม่ได้ เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นธรรม เป็นเครื่องค้ำจุนโลกอยู่ พวกเราที่เกิดมาหาอยากหากินแล้วก็ตายเป็นดินเหมือนเก่า ท่านเรียกว่า วัฏจักรความหมุนของโลก มันหมุนอยู่อย่างนั้น เราเกิดมาหาอยากหากิน มาเผ่ามาตาย มาหลงของเขาท่านจึงว่า หลงของเขาว่าเป็นของใหม่อยู่เรื่อยๆ ที่จริงแล้วมันไม่ใช่ พระพุทธเจ้าก็หลงมาเหมือนกับพวกเรา มาสักก็ภพก็ชาติท่านรอดเป็นรอดตาย ท่านจึงรู้

คือจิตของเรายังมีผู้ช่วยเหลือ มันจึงหลงไป เพราะอวิชชามันบังคับมัน มันหาหนทางนี้มาให้เรา มาให้จิตของเรา เหมือนกับคนกินเหล้าอันนี้ก็เมาไป เมามาบัดนี้ ไม่มีหนทางจะออกจากตัวนี้ได้ เกิดมาเป็นมนุษย์ ก็เหมือนกันเกิดมาพอแก่เผ่าก็ตาย อยู่อย่างนั้นแหละ

ท่านจึงว่าโลกนี้ชื่อว่าโลกเกิดตาย ท่านจึงแสวงหาโลกที่ไม่เกิด ท่านจึงค้นหาอยู่ในตัวท่าน ถ้าหมดความเกิดแล้ว ความตายก็ไม่มี มันอยู่ที่ไหน มันอยู่ในใจ ทุกสิ่งทุกอย่างลงอยู่ในนั้นหมด ท่านจึงทำลายใจตัวนั้นแหละ นั่นแหละเป็นพลังเขาสร้างภพ สร้างชาติ ท่านเรียกว่าพลังจิตท่านจึงต้องทำลายตัวนั้น อวิชชามันอยู่ที่นี้แหละ มันเป็นโรงงานใหญ่ พระพุทธเจ้าทำลายเรียบหมด บัดนี้มันสร้างอะไรไม่ได้อีกแล้ว

ท่านจึงว่า ดินหาจะมาสร้างร่างกายให้ตถาคตอีกไม่ได้แล้ว เพราะข้อฟ้าเราตถาคตได้ทำลายท่านไปหมดแล้ว บัดนี้จิตของเราตถาคตปราศจากสังขารเข้าสู่พระนิพพานแล้ว บัดนี้เราได้ยินพระพุทธเจ้าประกาศท่านในบารมีเก่าที่เราได้มา ท่านจึงให้เราต่อเติมเพิ่มบารมีของเรา ได้เป็นมนุษย์ อย่างเต็มภูมิแล้ว บัดนี้อย่าให้ภพชาติของเราเปลี่ยนแปลงหายไปเป็นภพชาติที่ต่ำทราม ท่านจึงให้สร้างบารมีของเรา ต่อเติมเสริมภพชาติของเรา อย่างเต็มภูมิ จงให้มีสติ ให้มีสัมปชัญญะ ให้รู้ตัวเสมอ สิ่งที่ไม่ดีท่านจึงไม่ให้เอา เพราะนั่นเป็นสิ่งที่ทำลายภพชาติเรา ถ้าเราไปหลงไปยึดเป็นชาติที่ต่ำ

ทรม เป็นสัตว์ เป็นหมา เป็นควาย ท่านว่ายากที่จะได้กลับมา เพราะสัตว์เหล่านี้เขาไม่รู้จักดี ชั่วอะไร เขาจะอยู่อย่างนั้นแหละ เขาไม่รู้เราเขาเกิดมาเพราะอะไร เป็นกรรมของเขา ท่านจึง ว่าถ้าทำดี เรียกว่ากุศลกรรม ถ้าทำชั่วเรียกอกุศลกรรม กรรมเรานี้แหละจะพาเราไป

ฉะนั้นท่านจึงให้รักษา กาย วาจา ใจ ของเราไว้ อย่าไปคิดเรื่องนั้น คิดเรื่องนั้นมา อย่างไปหยิบเรื่องนั้นเรื่องนี้มาพูด มาคิดขึ้น อันนั้นเป็นบาปเป็นกรรม กายกรรม วลีกรรม มโนกรรม มันอยู่ตรงนี้ ให้เราค้นหาอยู่ในตัวของเรานี้เราจะเห็นหมด เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าท่านจึงไม่ให้ไปหาที่อื่น ไปดูนั่นดูนี่ ที่นั่นที่นี้ท่านไม่ไป เมื่อท่านรู้แจ้ง เห็นจริงแล้ว ท่านจึงแสดงธรรมให้เห็น เป็นธรรมชาติ ของที่มีอยู่แต่ท่านฟังไว้ลึกลับ เหมือนกับพริก มะเขือ มะละกอนั้นแหละ ลูกของมันผลของมันอยู่ที่ไหน ถึงมาเราจะไปแชะ ล้างต้นมันไม่เห็น มันนำลูกนำผลมาจากไหน มาให้เราได้อยากได้กิน เราก็กินเต็มตา รู้เต็ม ใจอยู่ มันไม่ได้ไปขอที่อื่น หรือไปแย่งมาจากที่อื่นมาเป็นหนี้เป็นสิน มาเป็นโทษเป็นภัย เขา สร้างตัวของเขาให้สมบูรณ์อยู่อย่างนั้น ธรรมชาติเขาแสดงไว้ให้เราดูให้เราเห็นอยู่ เราก็กิน น้อมตัวนั้นมาสู่ตัวของเรา ทำไมเราจะไม่เห็น ต้องเห็น ถ้าเราทำจริง เหมือนพริก มะละกอ เขาแสดงให้เห็นผลเขาอยู่ อันนี้เราทำจริงเราก็กินผลของเราแน่นอน ไม่ต้อง สงสัย ไม่ต้องไปถามใคร เราอย่าไปคิดว่าคุณงามความดี หรืออำนาจวาสนามันอยู่ที่อื่น มัน อยู่ในตัวของเรานี้

เมื่อเราทำความดีไว้เพียงพอแล้ว พอลิตของเรามันรู้ทางจะไปเอง พอเรา หมดจากภพนี้ ชาตินี้มันไปแล้ว มันไปที่มันสร้างไว้แหละ สร้างดีไว้ก็ไปทางดี ไม่ได้ ไปทางชั่ว ท่านเทียบเป็นโรงสี โรงธรรม อันนี้เข้าที่หนึ่งมันไปช่องนี้ เข้าที่สองมันไปช่อง นี้ เข้าที่สามมันไปช่องนี้ เข้าที่สามมันไปเป็นสัตว์ เข้าที่สองไปเป็นมนุษย์ เป็นคนดีบ้างชั่ว บ้าง เข้าที่หนึ่งเป็นคนดี ราคาต่างกันตามคุณค่า ไม่มีใครไปแยกเขา เขามาถึงนั้นเขาไป เอง วิญญาณมันหมุนไปอย่างนั้น เพราะฉะนั้นท่านจึงให้เราภาวนา ให้จิตของเราสงบลง เมื่อจิต ของเราสงบมันจะรู้เรื่อง เช่น เสียงนี้ หรือความเกิดขึ้น เป็นความอยากดี ความไม่อยากดี มัน เกิดขึ้นจากตัวนี้ ถ้าไม่มีตัวนี้มันจะไม่เกิด เพราะฉะนั้นร่างกายของเราทุกส่วนเป็นบ่อ เกิดแห่งความทุกข์ นี้ให้เราเห็นให้เราดู เราอย่าไปยึดว่าเป็นของดี ตัวนี้มันทำลาย เรา ปกปิดเราทุกสิ่งทุกอย่างแหละมันไม่ให้เรารู้ อันนั้นไปขนมมาให้มัน เราไปขนมมาให้ มัน แล้วมันก็ไม่รักไม่ชอบกับเรา มันยังหาความเจ็บ ความแค้น ความชรา ความตาย มาใส่เรา อยู่อย่างนั้นแหละ

เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงว่าอันนี้แหละเป็นตัวข้าศึก มันทำลายเรา ท่านว่า บัดนี้ให้จิตของเรามันรู้ให้จิตของเรามันปล่อย ไม่มีอะไรจะบอกได้ ถ้าเราไม่ตัดไม่แปลง ของมัน มันก็จะเอาเราอยู่อย่างนั้นแหละ เพราะฉะนั้นเกิดมาแล้ว ท่านจึงว่าเราเกิดมา เอาของเก่า มาเอาความโลภ มาเอาความหลง มาอยาก มากิน มาเฒ่า มาแก่ มา ตาย ทรัพย์สมบัติที่เราหามาได้นี่มันเป็นของประจำโลก มันมาเป็นเรา เป็นของเรา เฉย ๆ นี่ตัวสมมติ กายตัวนี้มันเป็นกายที่สมมติ ท่านเรียกว่า อวิชชาสมมติ กิเลส สมมติ ชันธ์สมมติ นี้ให้เราพิจารณาให้มันรู้เราจึงปล่อยตัวนี้ได้ ถ้าเรายังปล่อยไม่เป็น

บัดนี้ถ้าเราได้ยินได้ฟังจากครูบาอาจารย์ แนะนำสั่งสอน ให้เราทิ้งมันให้หมด เรา อย่าไปเชื่อมั่น บัดนี้เราก็กู้รู้ขึ้นเอง ให้เราปล่อยออกจริง ๆ ถ้าเราศรัทธาให้เราเชื่อ คำสั่งสอนของพระพุทธเจ้าให้ฟังลึกลงในตัวของเรา เรารู้เราได้ยินเราอย่าไปเชื่อ เราเห็น เราก็ก้อไปเชื่อ ใจของเราเกิดขึ้นมาก็ก้อไปเชื่อมัน เพราะตัวนี้มันเป็นตัว นิจจิง เป็น ตัวสังขาร มันตายให้เราเห็นอยู่อย่างนั้น เราจะไปเชื่อมั่นได้อย่างไร คนมันดีคนมันชั่วเราก็ก้อ ไปเชื่อ เขาสมมติ เขาชอบเขาก็สมมติว่าดี เขาไม่ชอบก็สมมติว่าไม่ดี อยู่อย่าง นั้นแหละ นั้นมันทำให้เรารู้หลงอยู่ เราจึงหลงดีหลงชั่ว ติดดีติดชั่วอยู่ ถ้าดีมีอยู่ ที่ไหนชั่วก็มีอยู่ที่นั่นแหละ บัดนี้เกิดมีอยู่ที่ไหน ตายก็มีอยู่ที่นั่นแหละ บัดนี้มันเกิดมันดับ มันเกิดมันดับ เพราะฉะนั้น ท่านจึงว่าทั้งหมดในตัวของเรามันเป็นสมุทัย เป็นบ่อเกิด

แห่งความทุกข์ บัดนี้มันเกิดความแค้นขึ้นมามันก็เกิดความทุกข์ เมื่อตามันเห็น มันก็เกิดความอยากขึ้นมา มันก็เกิดความทุกข์ หูได้ยิน จมูกได้กลิ่น ลิ้นได้ลิ้มรส กายสัมผัสก็เช่นเดียวกัน ตัวนี้เป็นตัวของสมุทัย บัดนี้ท่านจึงให้เดินจิตของเรา เดินสติเดินปัญญาของเรา ตัวนี้เพราะไม่มีสิ่งไหนดี มีแต่ของตายทั้งหมด เมื่อตายแล้วมันก็น้ำมันก็เหมือนอยู่อย่างนั้นแหละ มันจะดีได้อย่างไร เราจะว่าเป็นของดีได้อย่างไร

บัดนี้เราถามตัวของเราเองว่าเราชอบของเน่าของเหม็นไหม เราก็ไม่ชอบ ถ้าเราชอบของเน่าของเหม็น เราเป็นอะไรเราจึงชอบสิ่งเหล่านั้น เราเป็นตัวบุง เป็นตัวหนอนหรือ เราเห็นแต่ตัวหนอน เห็นแต่ตัวบุง มันชอบของเน่าของเหม็น ถ้าเราเป็นผู้ที่ดีจริง ๆ เราย่อมายึดและอย่มาถือ อันนี้คือความคิดของเรา เมื่อจิตของเรามันได้รับธรรมคำสั่งสอนแล้ว มันก็ค่อย ๆ ถอยออกมันไม่ยึด ถ้าไม่เชื่อ พอเราสิ้นลมหายใจ หรือตายไปไม่ถึง 10 นาที ลองสูดกลิ่นดู คนตาย หรือ สัตว์ ตายก็เหมือนกัน มันก็จะเกิดการฟุ้งขึ้นมา พระพุทธเจ้าท่านจึงว่า เราไม่ใช่ตัวบุง ไม่ใช่ ตัวหนอน เราจะไปชอบของเน่าของตายอย่างนั้นหรือ นี่ท่านสอน บัดนี้ให้เรารู้ตัวอยู่ตลอดเวลา เว้นไว้แต่เรานอนหลับ ให้เรารู้สติอยู่ตลอดเวลา พอตื่นขึ้นมาเราก็จะเห็น

เทศนาเมื่อวันที่ 5-12 กันยายน 2546

เพราะฉะนั้นท่านจึงให้ระมัดระวังให้สร้างสติ สร้างปัญญาของเราให้มันเกิดขึ้น เพื่อจะได้ทำการห้ามตัวนี้ ตัวมันพาเราคะนองอยู่ หมดโลกนี้มันเจอเหมือนกันหมด **ใจของเราถ้าเราอบรมให้ถูกทาง ใจของเราจะกลายเป็นของประเสริฐ** ขึ้นมาให้เรา**ได้ชมอย่างภูมิใจ** ถ้าเราไม่อบรมใจของเรา ไม่มีใครจะมาอบรมให้เราได้ เราอย่าไปสงสัยว่าคนนั้น คนนี้เขาจะมาช่วยเหลือ ช่วยกันไม่ได้ เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงว่าเรื่องกรรมพวกเราทุกคนแหละกรรมพวกเราทุกคนเคยสร้างมา ท่านจึงว่าพวกเราได้สร้างมาอย่างไรเราก็จะได้รับกรรมอย่างนั้น เพราะฉะนั้นเมื่อเรารู้แล้ว เราจะออกหนีจากกรรมให้ได้ กรรมตัวนี้มายึดเรา เราก็ไม่ยึดกรรมเหมือนแต่ก่อน ทุกสิ่งทุกอย่างปล่อยออกให้หมด ในร่างกายของเรานี้ก็ปล่อยออกให้หมด เราอย่าไปเชื่อมัน ตัวนี้มันเป็นตัวอนิจจัง ถ้าว่าอนิจจังมันมีของไม่เที่ยงมันมีอยู่ ความทุกข์มันก็มีอยู่ตัวนี้เพราะฉะนั้นเราปราบปรามห้ามเขาไม่อยู่ ตัวนี้ อันนี้มันก่อทุกข์ใส่เราอยู่ตลอดเวลา บัดนี้ถ้าเราไม่มีสติไม่มีปัญญา ก็จะหลบหนีจากตัวนี้ไม่ได้ ก็คล้อยตามมัน ๆ อย่างเราเคยเป็นมาอยู่ทุกวันนี้ที่เราได้รับความทุกข์อยู่ตลอด บัดนี้เมื่อเราตายลงไปธาตุขันธ์ของเราเปลี่ยนแปลงแตกสลายดับลงไปแล้วไม่มีอะไรติดตัว

เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงให้เราสร้างคุณงามความดี ให้เพียงพอให้มีทาน มีศีล มีภาวนา เป็นเส้นทางของพระพุทธเจ้าพาเดิน บัดนี้เราอย่าไปหยุด ทำแต่ข้อที่ท่านมอบไว้ให้แก่เรา ให้เอาเข้า สัจจิต สู่ใจ ของเรา **สัมมาลิตี** **ความเห็นชอบอันนี้คือความเห็นของเรา มีเรามาภาวนาคือความเห็นที่ถูกต้อง** **ความเห็นตัวนี้มันคือความเห็นของ สัมมาลิตี** อันนี้ให้เราจำไว้ **สัมมาสังกัปปิ** **ความดำริ เราดำริอยากออกหนีจากความทุกข์ ให้เรานึกถึงตัวของเรา สัมมาวาจา** การพูดจาปราศรัยของเราก็ค่อยระมัดระวัง บัดนี้ **สัมมาภิมันโถ** การงานทุกสิ่งทุกอย่างให้ช่วยให้ทำดี **สัมมาวาจาโม** **ความเพียรของเราก็เหมือนกัน สัมมาอาชีโว** สิ่งที่มีมันเป็นพิษเป็นภัยแก่ร่างกายเราอย่าเอาเข้ามามันผิดธรรม เราอย่าไปฆ่าสัตว์ ฆ่านั่น ฆ�านี้ เอามาหลอน

มันผิด บัดนี้ กรรมตัวนั้นแหละมันเข้ามาสู่ สัมมาสติ สติของเราให้ชอบ ให้ดูแลตัวของ เรา สัมมาสมาธิ ให้หนักแน่นในการดูแลอย่างพลั่งเปลอ อย่าไปเปลอตัว สิ่งที่ไม่ดีมัน จะลวงเข้ามา สัมมาธรรมแปดข้อนี้ พระพุทธเจ้ามอบไว้ให้แก่พวกเราอันนี้ถ้าเรา ดำเนินธรรมแปดข้อนี้ได้เราจะมีสุข อันนี้หนทางพ้นทุกข์ ต้องพ้นได้ทุก ๆ คน แหละ

บัดนี้กรรมมันมาไม่ได้ เพราะว่ากรรมเหล่านี้เป็นเครื่องรักษาจิตใจของเราอยู่สติของ เราก้ให้ดีการกระทำของเราก้ให้ดี การพูดจាក้ดี การคิดทุกสิ่งทุกอย่างให้ดี เพราะกรรม ตัวนี้เขาดูแลเราอยู่ บัดนี้เราก้กลัวเขาจะผิดพลาด บัดนี้ใจของเรามันก็ค่อย ๆ อ่อนลง ๆ จิตใจของเรามันก็เข้มแข็ง เคยพูดแข็ง ๆ มามันก็อ่อนลงเราสังเกต ธรรมมันกำลังเริ่มเข้าสู่ จิตสู่ใจของเราใจของเรากำลังมองแลกรรม เราก้ค่อยรู้จักในตัวของเรา เพราะฉะนั้นกรรม เป็นเครื่องรักษาเรา เป็นเครื่องรักษาสมบัติธรรม ความไม่ดี ความดี นี่สมบัติภายในตลอด สมบัติภายนอกบัดนี้ดีไปหมด ท่านจึงว่า **เมื่อท่านสรุปธรรมท่านแล้วบอกว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว แต่ให้จิตใจของเรามันรู้จักจริง ๆ อย่าให้พลั่งเปลออย่าปล่อยตัว บัดนี้ ความพลั่งเปลอ เราเคยพลั่งเปลอมามันได้อะไร บัดนี้** เพราะฉะนั้นจิตของเราใจของ เรามันก็ตั้งสติตั้งตัวขึ้น พอมันตรวจดูแล้ว การงานทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีการเลินเล่อเปลอตัว การงานของเราก้เรียบร้อย การงานของเราก้ไม่เสียหายเหมือนกันกับว่าเรารักษาบ้านของเรา ๆ รักษาดีสิ่งของในบ้านเราก้ไม่ตกเป็นของโจร ของมาร ตัวนี้ก็เหมือนกัน เพราะฉะนั้นให้ เราฝึกสติของเรา ให้มีสติ มีปัญญา มีศรัทธา มีความเพียร มีพระพุทธเจ้าท่านเดินอยู่อย่างนี้ ไม่ว่าจะไปในสังคมหรือสมาคมก็ตาม ให้ระมัดระวังอย่าไปดูคนอื่น ให้ดูตัวของเรา กำหนด จิตของเราดูไป จิตของเรามันจะคิดขึ้น ทุกสิ่งทุกอย่างถ้าภายนอกมันผิด ตัวนี้มันจะแสดง ออกมาเองเราก้รู้จักจิตของเราใจของเรา อะไรจะไปรู้เท่าใจ ใจของเราถ้าความรู้อันเกิดขึ้น แล้วไม่มีอะไรเสมอ

เพราะฉะนั้นท่านจึงว่า**ใจของเราเป็นของประเสริฐ ยิ่งกว่าสิ่งใด ๆ การตรวจ ตราดูตัวของเรา**นี้ คนอื่นก็เช่นเดียวกันเราอย่าไปเห็นว่า คนนั้นดี คนนี้ชั่ว เหมือนกันกับ เรา เท่ากันกับเราไม่นอกเหนือไปเลย ขน เลือด เนื้อ ๆ อันเดียวกัน มีเท่ากัน หู ตา จมูก อะไรเท่ากัน เขาไม่มี ห้าตา หกตา อย่าไปสงสัย อย่าไปสงสัยว่าเขาจะมีหน้า ห้าหน้า หก หน้า ไม่มี มีหน้าเดียวอย่าไปสงสัย ไม่สำคัญในเรื่องนั้น ขอสำคัญขอให้จิตของเรามันสงบ ใจของมันรู้เป็นพอ **เราอย่าไปหลงตามความเสกสรรปั้นยอของความคิด ของความ หลอกลวง อันนี้มันอยู่ในนี้ทั้งหมดแหละ บัดนี้มันจะหลอกลวงเราให้เราพลั่งเปลอไป** มันก็คิดขึ้นมาว่าอันนั้นดี ตามันก็พลั่งไปดู หูมันก็พลั่งไปฟัง มันก็ยึดเข้ามา มายึดแล้วก้ ไม่ได้ทำอะไร มันก็ยึดเรื่อยไป หลอกเราให้เราพลั่งเปลอ เวลาเราพลั่งเปลอเราเปลอสติแพ ลบเดียวเท่านั้น บัดนี้เราไม่รู้จักก็เหมือนกันกับว่ากล้องถ่ายรูปตามเรามันแพลงเข้าไป เรื่องมันเข้าไปถึงใจแล้ว เราไม่รู้จัก เหมือนกันกับว่าเขา กดกล้องของเขาแพลงเดี่ยวรูป ของเราก้วิ่งเข้าไปหาฟิล์มของเขาแล้ว อันนั้นมันไปติดอยู่ในฟิล์มแล้ว ตัวนี้ก็เหมือนกัน ตัว นี้มันยังอยู่ เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้า ท่านจึงสอนให้เราเฉลียวฉลาด ให้แหลมคมอย่าเป็น คนโง่งเงาเต่าตื้นท่านว่า อันนี้เกิดมา ท่านว่าเรามาหาอะไร เรามาศึกษา เพื่อหาความรู้ ความเฉลียวฉลาดของเราให้มันเกิดขึ้นให้รู้กลมายาโลก โลกนี้ไม่แน่นอน เราจะไปโลก ไหนถึงจะแน่นอน

พระพุทธเจ้าท่านตรวจดูตัวของท่าน ๆ ท่านจึงได้ออกหนีจากโลกนี้ โลกอันนี้ เป็นอยู่อย่างนี้ เราจะไปดำเนินดีเขาไม่ได้ มีแต่เราหนีจากเขา มีแต่เราออกจากเขา เราอย่าไปมัดตัวของเราใส่ตัวเขา อันนี้เรามัดตัวของเราใส่ตัวของเรา มันก็พอแรง แล้ว นี่ให้เรารู้ เรามายึดตัวนี้เป็นเรา เป็นของเราอันนี้เราไม่รู้หรือว่ากองทัพ เมื่อเรารู้จักแล้ว เราปล่อยตัวนี้ออก ตัวนี้มันก็อ่อนไป มันก็ไม่เอาทุกขมาแผดเผาเรา ความ เจ็บปวดโรครภัยไข้เจ็บมันก็ค่อย ๆ หายไปเลย ค่อยหายไปเอง โรครภัยก็ไม่ค่อยมีเพราะเรา

ระงับดับมันได้แล้ว ท่านจึงว่าถ้าไฟใหม่ที่ไหนให้หน่าที่นั่นดับไฟ ตามอดที่ไหนหายาที่นั่นใส ยาสติปัญญาของเราเพื่อให้ตัวของเรามันรู้มันสว่างขึ้นตาของเรามันรู้ตามของเรามันใส นั่นแหละ นำใสใจจริงอันนี้มันลุกขึ้นมา

อันนี้มันรู้หมดมองดูภายในตัวของเรามันรู้หมด เราคิดอย่างนั้น ๆ มันก็รู้ไม่ไปยึดติด เพราะธาตุขันธ์อันเดียวกัน ดิน น้ำ ลม ไฟ อันเดียวกัน เหมือนกันกับว่าโทรศัพท์ เขาพูดอยู่กรุงเทพฯ เราฟังอยู่ตรงนี้ก็ได้ยินเขาพูดอย่างนั้น ๆ มันติด ๆ กันอยู่วิ่งผ่านไป ผ่านมา เพราะฉะนั้นเมื่อจิตใจเราแจ่มแจ้งแล้วเรามองเห็นหมดว่า คนนั้นตายไปจะไปเป็นนั่น คนนี้ตายไปจะไปเป็นผี คนนี้ตายไปจะไปเกิดเป็นนี้ เราว่ามันอยู่ในจิต ของเรา อยู่ในใจของเราทั้งหมดทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะฉะนั้นท่านจึงให้เรามีสติให้เรามีปัญญาเพื่อจะแก้ไขตัวของเราหรือปลดปล่อยตัวของเรา ให้พ้นจากความทุกข์ ความมืดบอดนี้ตัวนี้

พระพุทธเจ้าท่านมีพระเมตตาแก่พวกเรามากท่านจึงสอน อันนี้ให้ตั้งใจฝึกดูใจของเรามันต้องเห็น มันเป็นอย่างนั้น ๆ แหละ มันจะอยู่กับใจของเรา เรื่องเรากาวนาเรื่องที่พระพุทธเจ้าท่านแสดงไว้ ท่านทั้งหลายนั้นทำไมมันไม่รู้ ทำไมมันไม่เห็นเราตรวจดูมันมีอวิชชาตัดหน้าตัวนี้มันไปกัน ไม่ให้เรารู้ ไม่ให้เราเห็น นี่มันปกปิดไว้ บัดนี้อวิชชามันอยู่ที่ไหน บัดนี้เราค้นหา เมื่อเรารู้แล้วเราทำลายตัวนั้นแหละ ทำลายอวิชชาคือความไม่รู้ให้มันตายไปอันนี้มันก็จะเกิดความสว่างแปลบขึ้น ให้เรารู้พอมันแปลบขึ้นจิตของเราใจของเรามันได้รับแสงตัวนั้นนิดเดียวมันก็พอใจแล้ว มันต่อสู้อันนี้แล้ว มันได้เครื่องมืออันนี้แล้ว ตัวอวิชชามันอยู่ที่นี้ บัดนี้มันเข้าฐานเลยแหละ ดีก็ดีไม่ดีกว่ากันเลยแหละ เข้าเวรมัน มีแต่เรามองตาม ๆ คือผู้รู้ติดตามคือปัญญาอันนี้ตาม สติตัวนี้มันถ่างเข้าไป ๆ บัดนี้อวิชชามันก็กระเด็น ออกมันจะสว่างจ้าขึ้นเลยบัดนี้ นั่นแหละเราได้อยู่ในสถานที่ของเขาแล้ว บัดนี้อวิชชาได้แตกกระเด็นออกจากใจของเขาหมดแล้วบัดนี้ไม่มีอะไรในใจของเราสบาย เหมือนกันกับไฟมันสว่าง บัดนี้เรามอง ดูบาป ดูบุญ บัดนี้เห็นหมด คนทำบาปได้รับกรรมอย่างนั้นอย่างนี้เราก็รู้ จิตของเรามันก็ถอยมันเคยทำมา มันก็หยุด อันนี้มันรู้แล้วมันเห็นแล้ว มันเป็นของจริงไม่ใช่ เป็นของปลอมของหลอกลวง

บัดนี้จิตของเรามันหยุดเองถอยเอง บังคับให้มันถือเหมือนเก่าก่อนมันไม่เอาแล้ว มันหันหลังกลับแล้วบัดนี้มันไม่สู้ มันรู้แล้วเห็นแล้ว อันนี้จิตมันปล่อยวางไว้แล้ว เราก็รู้ว่าเราปล่อยวางไว้แล้ว แต่เราอย่าไปพลั้งเพลอ ตัวนี้มีสำคัญที่สุด เราเคยนั่งกาวนา ความเจ็บปวด มันเคย เจ็บปวดนั่งชั่วโมงหนึ่ง สองชั่วโมง มันเคยเจ็บ เวทนามันขึ้นมา บัดนี้มันไม่เจ็บ ตลอดคืนก็ไม่เจ็บ สองวันสองคืนก็ไม่เจ็บมันบังคับได้ขนาดนั้น อันนี้ตัวสติปัญญาตัวนี้ไม่มีอะไรจะเสมอเหมือน บัดนี้มันฆ่าอีกเสียด้วย ทุกรูปทุกนามมันไม่เกี่ยวข้อง คนนั้นว่ารูปนี้ดี รูปนี้สวยมันรู้แล้ว มันเห็นแล้ว ตัวนี้มันรู้แล้วมันไม่เอา มันไม่หลงเหมือนแต่เก่าก่อน คืออวิชชาตัวนั้นมันตายแล้ว มันไม่หลงอวิชชาคือความไม่รู้ บัดนี้มันรู้แล้วมันไม่หลงมันไม่ยึด บัดนี้มันมองไปเหมือนกันกับเรา มันตรวจดูตัวของเราแปลบตัวของเราเป็นอย่างไร ภายนอกก็เป็นอย่างนั้น คือคนอื่นน่ะภายนอก คือคนอื่นเป็นอย่างนั้น ๆ ภายนอกก็เป็นอย่างนั้น จะมาโกหกให้เราลุ่มหลง เหมือนอย่างที่เราเคยเป็นมันไม่ลุ่มหลง มันรู้แล้ว นี่ความรู้ตัวนี้มันแตกต่างกันกับความรู้ที่เราจำมา ความที่เราจำมาคือความรู้ของสัญญา ๆ คือความจำ ความรู้ของธาตุของขันธ์ นี่ความรู้ของขันธ์จริง ๆ

เพราะฉะนั้นให้เราดูตัวของเราให้มันละเอียด อย่าไปสงสัยว่าเราจะไม่รู้มันต้องรู้ ถ้าเราสนใจอยู่ เว้นไว้แต่เราไม่สนใจเราไม่มอง มันก็ไม่รู้มันก็ไม่เห็น ความเกิด ความแก่ ความเจ็บ ความตาย มันอยู่ที่นี้หมด อันนี้ความเมตตา ของเรา ที่เราได้รับความลำบากมา สักก็ภพก็ชาติมา เรามาหลงเมื่อเรารู้เล็ก ๆ น้อย ๆ ก็เห็นช่องทางเดินของเราไป เพราะฉะนั้นท่านจึงให้พิจารณาหรือตรวจตราดูตัวของเราว่าเราอยู่กับเครื่องอุปถัมภ์กับออกมาอยู่อย่างนี้มันแตกต่างกันไหมอันนี้มันแตกต่างกันเราอยู่ตรงนี้มันสงบ ถึงมีเรื่องนั่นเรื่องนี่มา

ก่อนจะวุ่นวาย จิตใจของเรามันก็สบายถึงแม้จิตของเราไม่สงบมันก็สบายมันไม่มีเรื่องนี้เรา
สังเกตตัวของเรายู้อย่างนั้น

เพราะฉะนั้นเราจึงสำนึกตัวของเราพระพุทธเจ้าออกจากเคหสถานไปเป็น
อย่างนี้ เหมือนกันกับว่าเราออกมาอย่างนี้แหละ คือจิตดวงเดียวกันใจอันเดียวกันก็
ต้องเหมือนกันเพราะฉะนั้นท่านว่าใครรู้ธรรมแล้วไม่ได้ถามกันแหละ ธรรมอัน
เดียวกัน ความรู้อันเดียวกัน รู้แล้วก็แล้วไปไม่ได้ถามกัน ไม่มีการสงสัยอันนี้
เพราะฉะนั้นท่านจึงไม่ได้ถามท่านรู้แล้ว องค์นั้นเป็นอย่างนั้น องค์นี้เป็นอย่างนี้ไม่มี อัน
เดียวกัน คือ ความเห็นความรู้อันเดียวกันทั้งหมด คือทำดีได้ดีทุกคนเหมือนกันหมด ไม่มี
ใครจะได้ชั่ว เมื่อเราจากกันไปก็ไม่ได้ถามกัน จะไปเจอหน้ากันก็ไม่ได้ถาม จะถามทำไม
คนนั้นเขาก็รู้เรารู้ มันมีการสมมติ อันนั้นมันหมด คือมันหมดทุกสิ่งทุกอย่าง ไม่มีสมมติ
มันเป็นนิมิต คือความหลุดพ้นการเสกสรรปั้นยอ มันเฉย ๆ อยู่ถึงแม้เราจะอยู่ร่วมกันมันก็
เฉย ๆ อยู่ ไม่คิดว่าคนนั้นน้องคนนี้พี่ไม่ได้คิดอย่างพวกเรา ไม่มีน้องไม่มีพี่ ไม่มีสามีภรรยา
ไม่มี ๆ แต่รู้ไปหมด คือ รู้ยู้อย่างนั้นแหละ คือจิตของเรามันเป็นบรมสุขแล้ว นี่จิตของเรา
เฉย ๆ อยู่มันไม่มีการปรุงแต่ง คือความรักความเกลียดอันนี้มันปรุงแต่ง อันนี้มันเป็นของ
พวกสมมติ อวิชชาสมมติ กิเลสสมมติ มีสมมติขึ้นบัดนี้เราไม่รู้จักเราจึงได้ลุ่มหลงไปตามมัน
ว่าติดตามเขาว่าชั่วตามเขาอย่างนั้น ไปอยู่ในป่าในดงคนเดียว องค์เดียว ไม่ได้เกี่ยวข้องกับ
กับอะไร ไม่ได้เกี่ยวข้องกับเสียง กับกลิ่นกับรส อะไร แต่ขนาดนั้นมันยังตีหัวพระพุทธเจ้า
พลับอยู่ขนาดนั้นแหละ

อันนี้มันดีแล้วให้มันเป็นบารมีของเราไว้ มันเป็นหลักของใจ ๆ ของเรา อย่าให้มันติด
ดินไปตามเขาว่าดีเราก็จ่าย ๆ อยู่เราอย่าไปเก็บเอาเรื่องนั้นเรื่องนี้มาเผาเรา ดีเราก็ดูตัว
ของเรา ชั่วเราก็ดูตัวของเรา ก็พอแล้ว เห็นแล้วรู้แล้ว อันนี้มันความที่เขาสมมติขึ้นให้
เรารู้จักอารมณ์ เขาว่าดีเราอย่าไปตื่นตื่นเขาว่าชั่วเราอย่าไปหงอยเหงา กันไว้ตัวนี้ หรือคน
อื่นเขาพูดอย่างนั้นอย่างนี้เราอย่าไปชดอารมณ์เขามันหายใจอยาก ท่านว่าเมื่อเขาพูดไม่
ถูก หรือพูดถูก เราอย่าไปชดอารมณ์เขา ถูกก็เป็นเรื่องของเขา ไม่ถูกก็เป็นเรื่องของเขา
ไม่ใช่เรื่องของเรา ให้ผ่านไป ๆ อย่าไปกันไว้มันหายใจไม่ออก ตัวนั้นมันจะก่อกองไฟขึ้น
สำคัญเพราะฉะนั้น จึงว่าธรรมะของพระพุทธเจ้ามันละเอียดมาก ถ้าไม่มีสติไม่มีปัญญาไม่รู้
ไม่เห็นมัน ตาเราเคยเห็นคนอย่างนั้น ๆ หูเราได้ยินเสียงอย่างนั้น ๆ มันนำมาปรุง อันนี้
อย่าให้มันไปหยิบเอา ให้จิตของเรามันปกติมันอยู่เฉย ๆ อยู่อย่างนั้น อันนั้นท่านสังเกตว่า
จิตของเรามันปล่อยได้วางได้มันไม่ติดติดกับเรื่องนั้นเรื่องนี้ขึ้นมา ท่านสังเกตอย่างนั้น
บัดนี้จิตของเรามันเคยนิ่งมันเคยเป็นปกติอยู่มัน ก็เป็นปกติอยู่ ถึงแม้หูเราได้ยินเสียงก็ตาม
ตาเราเห็นรูปก็ตาม มันไม่เกี่ยวข้อง มันอยู่ปกติมันก็คอยรักษาเราอยู่ ให้อยู่ในจิตของเรา
ในใจของเราเนี่ย หมดทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะฉะนั้นท่านจึงให้เรา มีสติให้เรา มีปัญญา เพื่อ
แก้ไขตัวของเราหรือปลดเปลื้อง ตัวของเรา ให้พ้นจากความลุ่มหลง คือความ
ทุกข์ ความมืดบอดตัวนี้ นี่พระพุทธเจ้าท่านมีพระเมตตาแก่พวกเรามากท่านจึงสอน
อันนี้แหละ

อันนี้อาตมาไปกรุงเทพฯ ได้เห็นลูกศิษย์ทุกคนมีความเมตตาสงสารกัน เราก็คือเป็น
คนหลงมาเหมือนกันทุก ๆ เมื่อรู้แล้วเราพอจะตั้งกันขึ้นจากหลุมลึกที่เราตกอยู่ให้มันพ้นไป
ถ้าเรายังไม่มีถึงจุดหมายปลายทางของเรา ก็พอได้เป็นเครื่องมือพอได้เป็นเสบียงของเรา
ต่อไปในภพหน้าชาติหน้าอันนี้เราจะได้อาเนนต่อไปอีก อันนี้ให้เข้าใจจริง ๆ ดูใจของเรา
มันต้องรู้ มันต้องเห็น มันเป็นอย่างนั้น ๆ มันก็อยู่กับใจของเราเนี่ยแหละ เรื่องเราทำไมมันจึง
ภาวนาอยู่ที่พระพุทธเจ้าท่านแสดงไว้ธรรมทั้งหลายนั้น ทำไมมันไม่รู้ทำไมมันไม่เห็นเรา
ตรวจดูมันมีวิชา ดัชนีหาตัวนั้นมันไปกันไว้ไม่ให้เรารู้ ไม่ให้เราเห็น นี่มันปกปิดไว้
บัดนี้เรา อวิชชามันอยู่ที่ไหน บัดนี้เราค้นหา เมื่อเรารู้แล้วเราทำลายตัวนั้นแหละ
ทำลายอวิชชาคือความไม่รู้มันให้มันตายไป อันนี้มันก็จะเกิดความสว่าง แพลบขึ้น ให้

เรารู้แล้ว บัดนี้พอมันแปลบจิตของเราใจของเรามันได้รับแสงตัวนั้นนิดเดียวมันก็พอใจแล้ว มันมีกำลังมันต่อสู้แล้วบัดนี้มันได้เครื่องมือมาแล้ว ...โอ้..ตัววิชชามันอยู่ที่นี้บัดนี้มันเข้าฐานเลยแหละ บัดนี้ก็ดีไม่ดีก็ฟังก์กันเลยแหละ บัดนี้เข้าเวรมันมีแต่เรามองฐาน ๆ คือ ผู้รู้ที่ฐาน คือปัญญาอันนี้ฐาน สติตัวนี้มันถ่างเข้าไป ๆ บัดนี้วิชชามันก็กระเด็นออก บัดนี้มันสว่างจ้าขึ้นเลยบัดนี้

นั่นแหละเราได้อยู่สถานที่ของเขาแล้วบัดนี้ อวิชชาได้แตกกระเด็นออกจากใจของเราหมดแล้ว บัดนี้ไม่มีอะไรในใจของเรามันสว่างเหมือนกับหลอดไฟมันสว่างบัดนี้เรามองดูบาปดูบุญ บัดนี้เห็นหมดคนทำบาปได้รับกรรมอย่างนั้น ๆ เรารู้ จิตของเรา จิตของเรามันก็ถอย มันเคยทำมา มันก็หยุด อันนี้รู้แล้วมันเห็นแล้ว มันเป็นของจริงไม่ใช่เป็นของปลอมของหลอกลวงบัดนี้จิตของเรามันหยุดเองถอยเอง บังคับให้มันยึดให้มันถือเหมือนแต่เก่าก่อนมันไม่เอาแล้ว มันหันหลังกลับแล้ว บัดนี้มันไม่สู้ มันรู้แล้วมันเห็นแล้ว บัดนี้จิตมันปล่อยวางไว้แล้ว เรารู้ว่าเราปล่อยวางไว้แล้ว แต่เราอย่าไปปลั่งเปลอ ตัวนี้สำคัญที่สุด

เพราะฉะนั้นเรานั่งภาวนาความเจ็บปวดมันเคยเจ็บปวด นั่งชั่วโมงหนึ่ง สองชั่วโมงมันเคยเจ็บเวทนามันขึ้นมา บัดนี้มันไม่เจ็บตลอดคืนก็ไม่เจ็บสองวันสองคืนก็ไม่เจ็บมันบังคับได้ขนาดนั้นแหละ ตัวนี้ตัวสติปัญญาตัวนี้ ไม่มีอะไรจะเสมอเหมือน บัดนี้มันกล้า บัดนี้มันฆ่าอีกเสียด้วย บัดนี้ทุกรูปทุกนามไป มันไม่ได้เกี่ยวข้องกับคนนั้นว่ารูปนี้ดี รูปนี้สวย..โอ้... มันรู้แล้วมันเห็นแล้วตัวนี้ มันรู้แล้วมันไม่เอามันไม่หลงเหมือนแต่เก่าก่อนอันนี้คืออวิชชา คือความไม่รู้ บัดนี้มันรู้ขึ้นมาแล้วบัดนี้มันไม่หลงมันไม่ยึด บัดนี้มันมองไปเหมือนกันกับเรามันตรวจดูตัวของเรา แปลบ บัดนี้ตัวของเรามันเป็นอย่างไร ภายนอกก็เป็นอย่างนั้น คือคนอื่น ๆ นะภายนอก ตัวของเรามันเป็นอย่างนั้น ๆ ภายนอกมันก็เป็นอย่างนั้นจะมาโกหกหลอกลวงให้เราลุ่มหลง เหมือนอย่างที่เราเคยเป็นมาไม่ลุ่มหลงมันรู้แล้ว นี่ความรู้ตัวนี้มันแตกต่างกันกับความรู้ที่เราจำมา อันนี้ความรู้ที่เราจำมา **ความรู้ของสัญญา สัญญาคือความจำ ความรู้ของธาตุของชั้นนี้ความรู้ของธรรมจริง ๆ อันนี้**

เพราะฉะนั้นให้เราดูตัวของเราให้มันละเอียดอย่าไปสงสัยว่าเราจะไม่รู้ มันต้องรู้ถ้าเราสนใจจริง ๆ เว้นไว้แต่เราไม่สนใจ เราไม่มองมันก็ไม่รู้มันก็ไม่เห็น ความเกิดความแก่ ความเจ็บความตายมันอยู่ที่นี้หมด อันนี้คือเมตตาของเราที่เราได้รับความทุกข์ความลำบากมาสักก็ภาพก็ชาติมาอันนี้เรามาหลง บัดนี้เมื่อเรารู้เล็ก ๆ น้อย ๆ ก็พอเห็นช่องทางเดินของเราไป เพราะฉะนั้นท่านจึงให้พิจารณา หรือตรวจตราดูตัวของเราว่า เราอยู่กับเครื่องวุ่นวายกับออกมาอยู่อย่างนั้นมันแตกต่างกันไหม อันนี้มันแตกต่างกันเราอยู่ที่นี้มันสงบ ถึงมีเรื่องนั้นเรื่องนี้มาก่อวุ่นวายอยู่ จิตของเรามันก็สบายถึงแม้จิตของเราไม่สงบ มันก็สบายมันไม่มีเรื่องนี้เรา สังเกตตัวของเราอยู่อย่างนั้น เพราะฉะนั้นเราจึงสำนึกตัวของเรา อันนี้เราออกจากอารมณ์มาได้เราค่อยระวังอารมณ์มันตัวนี้มันสำคัญมันทำให้เราปลั่งเปลอ หลอกลวงตัวอารมณ์ ท่านจึงให้ถามว่ากามารมณ์ ตัวนี้บัดนี้ถ้าอารมณ์ดีมันก็เกิดความรักความชอบขึ้น นี่แหละเรามาหลงอยู่ในห้องนี้แหละ บัดนี้อารมณ์ที่มันอยู่ในตัวของเรา เราก็ดูหลงตัวนี้อีกตัวนี้ว่าดีว่าดีว่าไม่ดีอยู่ที่นี่ เมื่ออารมณ์ภายนอกอารมณ์ภายในไม่ออก นั่นแหละอันนั้นมันตายแล้ว ที่เขาแสดงที่ไปดูเขาตายนั้นไม่ออกไม่เข้า อันนี้ร่างกายของเรานี้ก็เหมือนกัน บัดนี้เราครองอะไรเป็นเจ้าของ

บัดนี้เราจึงย้อนถามตัวของเราก็คงครองของตายหรือครองของดีอันนี้ ให้จิตของเราใจของเราให้มันรู้ตัวนี้นะ **เราอย่าไปถือว่าเราดี เราอย่าไปถือว่าเราชั่ว ตัวนี้เหมือนเราไปดูเขา อารมณ์ภายในมันไม่ออก อารมณ์ภายนอกมันไม่เข้า เขาเรียกว่า..ตาย.. แต่ที่จริงมันเปลี่ยนแปลงเหมือนกันกับเสื้อผ้าของเราที่ไหนดขาดแล้วก็เปลี่ยนใหม่ นั่นก็เหมือนกัน เพราะฉะนั้นเราอยู่กับอะไร อันนี้มันอมมาสอนตัวเราที่เราครองอยู่ที่นี่ คือความตายนี่ คือของไม่เที่ยง ท่านเรียกว่าอนิจจัง นี่จริงไหมเห็นไหมนี่ เราสอนตัวของเราให้เราดูหมั่นดูอยู่ตลอดเวลา อย่าให้มันปลั่งเปลอ เดี่ยวมันจะไปหาเรื่องว่าตัวของเราดี ตัว**

**ของเราชั่ว ตัวนี้ที่เราดูอยู่นี้ บัดนี้คนอื่นก็เหมือนกันหมด เราอย่าไปว่าเขาดีกว่าเรา
เก่งกว่าเรา ไม่มีเสมอเหมือนกันหมดโลกนี้**

เพราะฉะนั้นจิตของเรา มันจึงจะหยุด ในการคิดดีคิดชั่วนี้ หาดีหาชั่วมาหลอกลวง
เรา นี้ให้เราเข้าใจอย่างนี้ การภาวนาเราต้องใช้อุบายเพื่อจะบังคับจิตของเราให้มันอยู่ไม่ให้
มันดีดดีมันไม่ให้มันหลอกลวงเรา อันตัวของเราก็คือเหมือนกันแหละกับที่เขาตาย ดูเขาตายแล้ว
ก็มาดูตัวของเรา ท่านจึงว่า ถ้าไปเห็นคนเจ็บก็ให้น้อมนิกมาถึงตัวของเรว่าไม่วัน
หนึ่งก็วันหนึ่ง ตัวของเราก็คือเจ็บเหมือนกันกับเขาอีกนี่หนีไปไหนไม่พ้น เมื่อเราไป
เห็นคนแก่ ก็ให้น้อมมาสู่ตัวของเรว่า ไม่วันหนึ่งตัวของเราก็คือเป็นอย่างนี้เหมือน
คนแก่หนีไปไหนไม่พ้น เมื่อไปเห็นคนตายเขาก็ให้น้อมมาสอนตัวของเรว่าไม่วัน
หนึ่งก็วันหนึ่ง เราก็คือจะไปไหนไม่พ้นเราก็คือต้องตายแน่อันนี้ เมื่อเวลาเขาตายแล้วเขาทำ
อะไรอันนี้มันไม่มีคุณค่าราคาอะไร

เพราะฉะนั้นท่านจึงสอนให้เรารู้จักว่า เมื่อเรายังมีชีวิตอยู่ให้เรารีบเร่งทำคุณงาม
ความดี ให้เพียงพอท่านว่าเมื่อตายแล้วเราจะเสียใจตามภายหลังทำอะไรไม่ได้
เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านสอนไว้หมดทุกสิ่งทุกอย่างให้เรานึกคิดว่าตัวของเรา
อยู่กับของไม่แน่นอน อันนี้ท่านเรียกว่ากองไตรลักษณ์ ตัวนี้ กองอนิจจัง กองทุกขัง
กองอนัตตา ไม่ใช่เราไม่ใช่ของเรา ถ้าเป็นของเราทำไมจึงเอามาเผาไฟทิ้ง นี้ให้น้อมนิกมา
เห็นตัวของเรายุตลอดเวลา อันนี้จิตของเราจึงจะได้ไม่ปลั่งเปลวจะได้ดูแลอยู่สิ่งโสโครก
สกปรก อยู่ในตัวของเรานี้หมดอันนี้ไม่มีที่ไหนดีอันนี้ ๆ เมื่อเขาตายได้แล้ว ปล่อยไว้วันวัน
หนึ่งสองวันก็เกิดเหม็นเกิดเน่าขึ้นมา ตัวของเราก็คือเหมือนกัน บัดนี้เราน้อมจิตของเราให้มันดี
อยู่อย่างนี้ เพราะฉะนั้นจึงไม่ติดไม่ติดใจว่าคนนั้นดีว่าคนนั้นไม่ดี บัดนี้เสมอเหมือนกันหมด

เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงว่าโลกนี้โลกสังขารธรรมเป็นของไม่แน่นอน บัดนี้
จิตของเรามันเชื่อใหม่บัดนี้ นี้เรากามจิตของเรา ถ้ามันเชื่อแล้วก็ เรารู้จักเพราะจิตของเรา
มันตัดสินว่ามันแล้วในตัวศรัทธามันจะเกิดขึ้น บัดนี้มันจะมัดเราให้เราดูอยู่อย่างนี้แหละ
ไม่ได้ไปดูที่นั่น ไม่ได้ไปดูที่นี่เราเห็นไปดูที่นี่ เราเห็นไปหมดทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ในนี้หมด
ทุกข์ความเจ็บความแก่ความตาย เป็นทุกข์เราก็คือเห็นอีกเสียด้วย ความโสโครกสกปรกอยู่ใน
ตัวของเรานี้แหละ ไม่มีอะไรจะนอกเหนือจากตัวนี้ไปได้ มีหมดอยู่ที่นี้ เลือดยางอะไรมี
หมด

เพราะฉะนั้นเรากามจิตของเรา ว่าเราชอบใหม่บัดนี้ชอบสิ่งเหล่านี้ ถ้าเราชอบ
เราเป็นอะไร เราจึงชอบสิ่งโสโครกสกปรก เราเป็น บุง เป็นหนอนหรือ จึงตัดปัญญา
เข้าไปแต่ให้ปัญญาของเราให้มันแหลมคม นี้เราไม่ใช่ บุง ไม่ใช่หนอน เราจะมา
นอนกองอยู่หลุมคุดหลุมมิดอันนี้หรือ จิตของเราเมื่อมันมองเห็น พอมันรู้มันก็ได้ถอย
ออกมา ๆ มันจะไม่ยึดว่าอันนี้เป็นเราเป็นของเรานั่นแหละมันถอยออกมันจะปล่อย บัดนี้ตัว
นี้เจ็บขึ้นมามันก็ไม่อะไร ตัวนี้แก่มันก็ไม่อะไร มันรู้แล้วมันปล่อย พอมันรู้อย่างนั้นจิตของ
เรามันปล่อยออกได้แล้วมันก็รู้จัก บัดนี้ตัวของเรามันก็จะได้ออกจากตารางเหมือนนักโทษที่
เขาไปคุมขังไว้ในตารางในเรือนจำ เราจะไม่ได้ยึดไว้ตัวนี้เป็นของดีบัดนี้ เราดูตัวของเรา
คนอื่นก็เหมือนกันหมด ๆ โลกนี้ตลอดจนสัตว์ บัดนี้จิตของเรามันก็ไม่ได้มีความรักไม่
ความชอบ ไม่มีความดีใจเสียใจ เพราะเรามันมีหมดทุกสิ่งทุกอย่าง

เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงให้ดูตัวของเรานี้ ถ้าเราออกจากตัวแล้วเราก็คือออก
จากตารางได้ ตัวนี้แหละมันผูกมัดเราๆ ก็มาหลงตัวนี้อีก ตัวของเรานะ หลงเองมันมายึดตัว
นี้ว่าเป็นเราเป็นของเรา มายึดตัวนี้เป็นของดีเป็นของวิเศษ แต่ที่จริงมันกองทุกข์แน่ ๆ
เหมือนเขาตายมาให้เราเห็น มาให้เราดูนี้ ไม่มีอะไร ไม่ได้อะไรถ้าเราไม่แสวงหาคุณงาม
ความดีแต่ไว้แต่เรามีชีวิตอยู่ไม่มีทาง

เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงสอนว่าอย่าไปนั่งนอนใจ เพราะธาตุขันธ์นี้มันเป็น
อนัตตาไม่ใช่เราไม่ใช่ของเรา เขาเป็นกลางเหมือนแผ่นดิน ดิน น้ำ ลม ไฟ นี้เราไปหลงยึด

ว่าอันนี้เราอันนี้ของเราเฉย ๆ ตัวนี้ก็เหมือนกันหละ เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงให้
รู้อยู่อย่างนี้ตลอดเวลาไม่ให้เกิดการพลั้งเพลอ ตัวนี้หละมันจะหลอก ตัวนี้หละมันจะ
หลอกหลวงเรา ถ้ามันจะได้สิ่งนั้นมาสิ่งนี้มา มันมาปรุ่งแต่งข้างในนี้อยู่ในใจ สังขารตัว
นั้นมันมาปรุ่งแต่งขึ้น ถ้าปรุ่งแต่งสิ่งที่เราชอบ เราพอใจเราก็เกิดความรักความ
ยินดีขึ้นเร็นเริงเพลิงเพลิงหลงไปแล้วนั้น ไม่มองหลอกความแก่ ความชรา ความ
ตายอยู่ในตัวของเรา นั้นมันเพลิงไปอย่างนั้นหละเพลิงไปเพราะอะไร เพราะ
อารมณ์ ตัวกามารมณ์ตัวนี้หละมันส่งมันไม่ให้เราดูตัวของเราแม่แต่ชนิดเดียว
เพราะฉะนั้นตัวของเราจึงได้วิ่งเต้นหรือติดดินไปตามอารมณ์ ท่านว่าเราไม่ใช่กระดาก
พอจะปลิวไปตามลมเมื่อเวลาลมมันพัด ขึ้นมาเพราะเรายังไม่หลัก อันนี้ใจของเรามันยังไม่รู้
จึงได้เพลิงเพลิงไปตามอารมณ์ว่าตัวจะดี ว่าตัวจะเก่ง ว่าตัวจะร่ำจะรวย ไม่มีใครรวย โลกนี้
ไม่มีเราพอหาได้พอได้อยาก พอได้กิน ได้เลี้ยงปากเลี้ยงท้องของเราไปทุกวัน ๆ ให้เรา
พิจารณาไปเราอย่าไปยึดไว้ สร้างคุณงามความดีไปเพื่อที่จะออกหนีจากตัวนี้ให้มีกำลัง
อันนี้หละให้จำไว้ ภาวนาค้นคิดหาอุบายสิ่งที่ต่อสู้กับมันตัวนี้... โธ...กลมายามันเก่งตัวนี้ถ้า
ปัญญาของเรามันไม่เกิดสู้มันไม่ได้ มันหาเรื่องพอมันมา ดาเห็นรูปเกิดความคิดพอใจเกิด
ความรักความชอบหูได้ยินเสียงเหมือนกัน

เพราะฉะนั้นเราเอาตัวนี้ตัดเส้นทางมันไว้คือตัวสติตัวปัญญาตัวนี้ตัด ถึงแม้มันจะ
หลอกหลวงเราว่าดีว่าดีคือเขาสมมติ แต่ตัวจริงมันแน่นอนแล้วอันนี้ อันนี้ให้เราเข้าใจอย่างนั้น
การภาวนาจิตของเรามันจึงจะอยู่ บัดนี้จิตของเราเมื่อเราได้รับธรรมถูกต้องแล้วมันค่อยอ่อน
ลง มันไม่หาเรื่องหลอกลวงมาหลอกหลวงเรา ๆ จึงอยู่ได้ บัดนี้เมื่อเราชำนาญมา
เพียงพอแล้ว เราอยู่คนเดียวเราก็อยู่ได้อยู่ในป่าไม่กลัวไม่อะไรเลย ไม่ได้คิด
สิ่งนั้นสิ่งนี้ ไม่ได้ว่าตัวของเรามันจะตาย ตัวของเราจะเป็นอย่างนั้นอย่างนี้ ไม่ได้คิด
อันนี้มันหยุดไปหมด เพราะความปรุ่งแต่งมันหยุด ใจของเรามันก็ปกติมันจะหยุดที่นั่นมัน
จะหยุดหาเรื่องนั้นเรื่องนั้นมาเหมือนอย่างเราทุกวันนี้ อันนี้เราหลงเรื่องอาการของจิตเฉย ๆ
ทุกคนหละ เพราะฉะนั้นท่านจึงให้ฝึกให้ชำนาญมา เมื่อเราจนตัวเข้ามา คือเมื่อเราจะ
ตาย เราจะได้ต่อสู้กับมัน ถ้าเราภาวนาจิตของเรามีหลักมีฐานมีพื้นฐานพอมันคงถาวรแล้วนี้
มันไม่เอนเอียงหลอก ถึงแม้มันจะตายมันก็ยังหัวเราะยิ้มอยู่ตัวนี้มันไม่ได้หวั่น เพราะเรา
หลงมาแบกอนิจจังของไม่เที่ยงอันนี้ เราก็ก่อนอีกเสียด้วยเรารู้อีกเสียด้วยและเป็นของจริง
อีกเสียด้วยนี่ เป็นพยานหลักฐาน สติของเรากับผู้รู้ที่แน่นอนขึ้นบัดนี้ นี่หละมันดีแล้ว เรา
มาได้ขนาดนี้อันนี้หละการฝึกจิตของเรา ๆ เราออกมาจากที่วุ่นวายนั้นมันเป็นอย่างไร จิต
ของเราใจของเรามันก็ต่างกันอย่างนั้น เราจึงเปรียบเทียบกันดูมันจึงรู้อะไร

เพราะฉะนั้นองค์พระพุทธเจ้าท่านออกไปได้มันเป็นอย่างนั้น ๆ อันนี้จิตของเรามันก็
ค่อยสงบเราก่อน ถึงแม้เราจะออกไปไม่ได้ก็ตาม แต่พยายามฝึกตัวของเราอยู่ จะได้เป็น
เสบียงไปในภาพหน้าชาติหน้า อันนี้การฝึกจิตนี้สำคัญ เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงสอน
ให้ฝึกให้แฉบเมื่อเวลามันมา เราจึงจะได้ไม่วุ่นวายกับสิ่งที่จะมาก่อทวนเราจะออกตัวได้ ถ้า
เราออกตัวไม่ได้ เราก็ดูดอยู่ในห้องซึ่งเหมือนนักโทษนั่นหละ อันนี้มันไม่ได้อะไร
หลอก มันไม่มีอะไรจะได้มีแต่หลงมัวเมาอยู่กับโลกเฉย ๆ ได้มาก็ใช้ไป หมดแล้วก็
หาอยู่อย่างนั้นหละ บัดนี้ความเฒ่า ความแก่ ความชราของเรามันกินไป ๆ วันเดือนปี
มันกินไป ๆ บัดนี้เราไม่รู้สึกมีแต่เร็นเริงเพลิงเพลิงความทะเยอทะยาน ก็เลสตัณหาดูตัวนี้มัน
หลอกเก่ง

เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงเปื้อ เมื่อเรารู้เมื่อเราเห็นบัดนี้จิตของเรามันก็ค่อย
ถอยลง มันไม่ยึดมันไม่เกี่ยวข้องกับสิ่งเหล่านี้ ดาได้เห็น หูได้ยิน จมูกได้สูบกลิ่น ลิ้นลิ้มรส
กายได้รับสัมผัสก็เหมือนกันมันก็ถอยออก อันนี้มันนุ่มมาถึงตัวของเรานี้ ตัวของเรานี้
มันเห็นว่าเป็นของไม่แน่นอน อันนี้แล้วคือของชำรุดทรุดโทรม คือของตาย อันนี้มัน
ก็ค่อยจะคายออกมันไม่ยึด มันไม่ยินดียินร้าย โรคภัยไข้เจ็บอยู่ในตัวของเรานี้มันก็

จะค่อยหายออกไปมันไม่มี เพราะเราไม่ได้เกี่ยวข้องกันโรคกับภัย อันนี้เราออกจากโรค ๆ มันเยอะแยะโรคให้เราเข้าใจ ไปอยู่ที่ไหนให้มีสติให้มีปัญญา อย่าปล่อยตัวของเรากลับไปหาเจ็บเอานั่นเอานี้มาปรุงมาแต่งให้ดูที่จิตของเราใจของเราอยู่อย่างนั้นแหละ ถ้าเราไม่ดูมันไม่เห็นถ้าเราปล่อยแล้วมันจะหยิบเอาเรื่องนั้นเรื่องนี้มา ปรุงมาแต่งให้เราลุ่มหลงไปตามมันอยู่อย่างนั้นแหละ หรือรีนเริงเพลิดเพลินไปตามมัน อันนี้มันเก่งตัวนี้

เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงได้ตัดตัวออกไปอยู่ในป่าในดงคนเดียววงศ์เดียวไม่ได้เกี่ยวข้องกับอะไรไม่ได้เกี่ยวข้องกับอะไร ไม่ได้เกี่ยวข้องกับรูปกับเสียงกับกลิ่นกับรสอะไร แต่ขนาดนั้นมันยังตีหัวพระพุทธเจ้าปล้นอยู่ขนาดนั้นแหละ อันนี้มันตีแล้วให้มันเป็นบารมีของเราไว้ อันนี้มันเป็นหลักของใจ แต่ใจของเราอย่าให้มันติดดินไปตามเขาว่าดีเราก็จะเฉย ๆ อยู่เขาว่าชั่วเราก็จะเฉย ๆ อยู่เราอย่าไปเก็บเอาเขาเรื่องนั้นเรื่องนี้มาเผาเรา ดีเราก็ดูตัวของเราชั่วเราก็ดูตัวของเราก็จะพอแล้วรู้แล้วเห็นแล้ว อันนี้มันความดีที่เขาสมมติขึ้นอันนี้ให้เรารู้จักอารมณ์ เขาว่าดีเราอย่าไปตื่นตื่น เขาว่าชั่วเราอย่าหงอยเหงากลับไว้ตัวนี้หรือคนอื่นเขาพูดอย่างนั้นอย่างนี้ อย่าไปขัดอารมณ์คนมันหายใจอยาก ท่านว่าเมื่อเขาพูดไม่ถูกหรือเขาพูดถูก อย่าไปขัดอารมณ์เขา ท่านว่าถูกก็เป็นเรื่องของเขา ไม่ถูกก็เป็นเรื่องของเขาไม่ใช่เรื่องของเรา ให้ผ่านไป ๆ อย่าไปกลั่นไว้มันหายใจอยาก ตัวนี้แหละมันจะกองฟืนก่อไฟขึ้นสำคัญ

เพราะฉะนั้นจึงว่าธรรมะของพระพุทธเจ้ามันละเอียดมาก ถ้าไม่มีสติไม่มีปัญญาไม่รู้ไม่เห็นมัน บัดนี้ตาเราเคยเห็นเขาคนอย่างนั้น ๆ หนูเราได้ยินเสียง ๆ อย่างนั้น มันนำมาคิดมันนำมาปรุง อันนี้อย่าให้มันไปหยิบเอา ให้จิตของเรา ให้มันเป็นปกติมันอยู่เฉย ๆ อยู่อย่างนั้นแหละ อันนั้นท่านสังเกตว่าจิตของเรามันปล่อยได้วางได้ มันไม่ติดติดกับเรื่องนั้นเรื่องนี้ขึ้นมาให้สังเกตอย่างนั้น บัดนี้จิตของเรามันเคยนิ่งเคยเป็นปกติอยู่มันก็เป็นปกติอยู่ ถึงแม้หนูเราได้ยินเสียงก็ตาม ตาเราเห็นรูปก็ตาม มันไม่เกี่ยวข้องมันเป็นปกติ นั่นมันก็คอยรักษาเราอยู่

เทศนา 17 พุทธจักายน 2546

ของไม่ตีมันแสดงให้เห็นอยู่เต็มตา เพราะฉะนั้นให้ จิตของเราใจของเราให้มันรู้แล้วก็ปล่อยมัน ไม่ยึดว่าตัวของเราดี ตัวของเราสวย อุบาทุณความยึดมันถือมัน มันค่อยขาดออกไปจากจิตจากใจของเรา มันก็เบาไปๆ เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าจึงเอาของจริง มาแสดงให้จิตของเรามั่นดู ตาของเราก็มั่น ใจของเราก็มั่น บังคับให้มันปล่อย ออกอย่าไปถือว่าตัวของเราดี ไม่มีที่ตี มันมีแต่หน้าที่ไปปกปิดไว้ ตัวนี้บัดนี้วิชชา มันปกปิดจิตของเราใจของเราไม่ให้เรามองเห็นสิ่งที่โสโครก สกปรก นี้เรารู้แต่ภายนอกเห็นแต่ภายนอกก็ว่าดี พระพุทธเจ้าท่านมองเข้าไปจนทะลุไปหมด ท่านว่าไม่มีของดีอยู่ในตัวของเรา เต็มตัวก็เปื้อนพังออกไป เมื่อเอ็นมันพังออกไปแล้วมันก็ยังแต่กระดุกเขาเก็บไว้อยู่ เขาไว้แสดงความบริสุทธิ์ให้ดู แล้วให้น้อมนึกเข้ามาว่าในตัวของเราที่เราแบกอะไรอยู่ทุกวันนี้ นี้เราแบกแต่ของไม่ดี บัดนี้เราแบกของเราตายด้วย คนตายมันเป็นทุกข์นี้แหละ เราจึงเป็นทุกข์กันหมดโลกนี้ เพราะเราปล่อยเราวางไม่เป็น จึงฝึกให้มีสติให้มีปัญญา อันนี้นั่งอยู่ก็อย่าให้เราไปมองที่อื่น ให้เรามองดูสิ่งที่ไม่ดีอยู่ในตัวของเราให้มันรู้หมดเห็นหมด ให้มันรู้้อย่างนั้น แล้วก็ไม่นานจิตใจของเราก็มั่นสว่างขึ้นๆ เหมือนไฟเมื่อมันสว่างแล้วก็มองเห็น อนิจจังมันเป็นอย่างนี้ของไม่เที่ยง เกิดมาแล้วก็ต้องตาย ไม่มีใครจะอยู่ค่าฟ้าได้

นี่พระพุทธเจ้าท่านเป็นบรมครูพวกเรา ท่านสอนพวกเรา นี้เราได้ยินแต่หู จิตใจมันไม่เห็นรู้มันไม่ปล่อย มันยังยึดว่าดีนี่เรามาติดอยู่ตัวนี้แหละมาถือว่าตัวของเราดี มันไม่มีดี ไปเอามาจากโรงพยาบาล (ศพคนตาย) มาแสดงให้นักภวานานี้เห็นจิตของเราก็มั่นเมื่อจะคลายออกไป ปล่อยออกไป เราไม่ได้ยึดว่าตัวของเราดีมีแต่ของชั่ว ถึงแม้ใครๆ ว่าตัวดีก็ตาม จิตของเรามันรู้มันเห็นแล้วมันไม่เชื่อมันไม่มีที่ไหนดีเมื่อตายลงไปแล้วก็เป็นอย่างนั้น เมื่อยังไม่

ตายมันปกปิดคือหนังตัวนี้มันปกปิด พระพุทธเจ้าครูบาอาจารย์ ท่านจึงสอน เกศา ผม โลมา ขน นขา เล็บ หนวด ฟัน ตะโจ หนัง นี่แหละตัวนี้แหละมันปกปิดไว้ ท่านจึงให้ ทบทวนไปมาอยู่อย่างนั้น ว่านี่ผมนี้มันได้อาหารอะไรละลายกินมันเกิดขึ้นมามีแต่ของ โสโครกสกปรกอยู่ ขนก็เหมือนกัน เล็บก็เหมือนกัน ฟันก็เหมือนกันหนังก็เหมือนกัน มัน อาศัยกันอยู่ บัดนี้จิตของเราทำไมมันชอบ เราบังคับให้มันดู

ท่านเมืองท่านเก็บรูป ท่านนั่งฉันอยู่กับของเน่าๆ ท่านบังคับจิต บัดนี้ เมื่อเขาผ่า ใหม่ๆ เลือดยางมี นั่งฉันนั่งดูอยู่เอาจนจิตมันเบื่อ จิตมันปล่อยแต่ก่อนอาตมาเคยไปอยู่ในวัด นั้น ท่านเมืองเป็นศิษย์อาตมา ๆ ไปอยู่ สองสามปี อาตมาก็เลยจากนั้นไป อาจารย์จวนท่าน เอากระดูกวัว กระดูกควายแขวนคอเอาอย่างนั้น อันนี้ท่านก็อยู่ได้ท่านอยู่ได้ 30 กว่า พรรษา ใครอยากดูของจริงอยากดูของจริงให้ไปดูที่วัดท่านเมือง คือธรรมอันแท้จริง ธรรมชาติที่ แท้จริงไม่ใช่เป็นของปลอมแปลง แต่พวกเรามันปลอมหลอกกันลวงกันอยู่อย่างนั้นแหละนั้น ของจริงฝึกให้ไปอยู่ป่าช้าคนเดียว ทุกสิ่งทุกอย่างพวกผี พวกเสือ พวกช่าง ไมกลัว ลูกพระ ตถาคต ต้องให้ความกล้าหาญทุกสิ่งทุกอย่างไม่ท้อแท้อ่อนแอ อันนี้ถ้าไม่ฝึกเราก็ไม่มี ใครมาฝึกให้เรา ให้มันหายความเกรงกลัว อันนี้ในร่างกายของเรามันไม่มีอะไรละลาย มี แต่ของไม่ดีทั้งนั้นเพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงให้ดูตัวของเรา บัดนี้จิตของเราใจ ของเราจึงไม่ส่งเสริมให้ตัวของเราลุ่มหลง ไม่ว่าตัวเราดี ไม่ว่าตัวเราสวย ไม่ว่าตัวเรางาม เรา มองลงไปเราเห็นไปหมด

บัดนี้ตายไปแล้ว ก็ไม่มีประโยชน์อะไร จะมีแต่ปลวกจะกินดินจะถมเท่านั้น ถ้าเราทำ ดี เราก็จะไปเกิดใหม่ ถ้าทำไม่ดีเราก็คจะไปจมอยู่ในรกเสียก่อน มีกรรมของเราจึงได้มา เกิด เป็นสัตว์ หรือเป็นมนุษย์มันไม่ใช่ว่าเราจะเกิดเป็นคน กรรมของเราจึงได้มา เกิดเป็นสัตว์ หรือเป็นมนุษย์ มันไม่ใช่ว่าเราจะเกิดมาเป็นคน กรรมของเราได้เคยสร้างไว้อะไรบ้างเราก็ไม่รู้ เรานั่งภาวนาในเวลาไหนให้เราน้อมมาที่เรา ไปดูมาสู่ตัวของเรา ไม่แปลกกันเลยแม้แต่ สักนิดเดียว ในตัวของเรากับผู้ที่ตามไปมีรัตนะ (ฟังคำนี้ไม่ขัด) อันเดียวกันหมดทุกสิ่งทุก อย่าง

เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้า ท่านจึงให้เราพิจารณากาย ถ้าเราเห็นตัวเรา ๆ ก็ไปดูข้าง นอก บัดนี้เมื่อเราเห็นข้างนอกแล้วเราก็มาดูตัวของเรา มันจะต่างกันหรือไม่ อันนี้ไม่มี แตกต่างมันธาตุชั้นอันเดียวกัน บัดนี้ตัวนั้นมันมีสวยงามไหม ไม่มีตัวนี้ก็เหมือนกัน เพราะฉะนั้นจิตของเรามันรู้ บัดนี้มันก็ถอยว่าตัวของเรามันไม่มีของดีอยู่ในตัว เพราะฉะนั้น เราจะทำอย่างไรตัวของเรากำลังจะดีขึ้น อันนี้ ให้เรามีสติมีปัญญาถอนตัวของเรา มีความ โลก ความโกรธ ความหลงอันนี้มันเป็นอะไร บัดนี้มีแต่กองเพลิงทั้งนั้น บัดนี้เราอย่า นำมาใช้เราอย่าเอาเข้ามาสู่ใจของเราให้ระงับออกไปให้มันหมด บัดนี้ตัวของเราจะ เป็นอย่างนั้น หรือไม่ที่ข้างนอกมันแน่นอน บัดนี้จิตของเราใจของเรามันก็ไม่ติดไม่ติด ไม่โ้อ อดว่าเราดีอย่างนั้นว่าเราชั่วอย่างนี้ไม่มี จิตของเราจึงค่อยสงบ เพราะมันรู้มันเห็นทั้งตัวของ เรา ทั้งเราทั้งเขาเสมอกัน เพราะว่าดินน้ำลมไฟอันเดียวกัน ผม ขน เล็บ ฟัน เนื้อ เอ็น กระดูก ม้าม หัวใจ ตับ ปอด ไส้ น้อย ไส้ใหญ่ อันเดียวกัน อาหารใหม่ อาหารเก่าอันเดียวกัน บัดนี้เราจะไปถือว่าเขาดีกว่าเรา เราโง่กว่าเขาได้อย่างไร มันเสมอกันอยู่นี้ธรรมชาติ เขาแสดงออกอยู่ เพราะฉะนั้นเราจึงไม่มีการโอ้อวดว่าเราดีว่าเราเก่ง เราระงับกิเลส ตัณหาไม่ให้มันเกิดขึ้นไม่ให้มันคะนองขึ้น พระพุทธเจ้าหรือครูบาอาจารย์ท่านระงับ อย่างนั้น

เมื่อไปเห็นคนนั้นคนนี้เขาว่าคนนั้นคนนี้สวย เมื่อไปดูสภาพคนนั้น กับคนนี้ไม่ แตกต่างกันไม่มี บัดนี้ของจริงกับของจริง มันไปเจอกัน แต่มันมีเครื่อง ปกปิดกำบัง เราจึงไม่ รู้ว่าคนที่เขาว่าสวยงามนั้นจะไม่เหมือนกับคนที่เราเห็นนี้ต้องแน่นอน เพราะฉะนั้นจิตของเรา มันก็รู้ ไม่มีสวยไม่มีการดีในตัวของเรานี้ เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงค้นหาให้รู้จริง เห็นจริง ว่าความโลภมันเกิดขึ้นจากที่ไหน ท่านก็รู้มันเกิดขึ้นที่ใจ ความชั่วช้าลามก

มันอยู่ที่ไหน เราจึงไม่รู้มันก็อยู่ที่ใจอันเดียวกัน เหมือนกับว่าปากกาหรือดินสอดั่ว (ก) มันก็อยู่กับอันนั้น บัดนี้ตลอดตัวสุดท้ายก็อันเดียวกัน ทำไมเขาจึงเรียกว่าตัว (ก) ทำไมเขาจึงเรียกว่าตัว (ข) ทำไมเขาเรียกว่าตัว (ค) นี่การสมมติ อันนี้ท่านเรียกว่า กิเลสสมมติ ชั้นธรรมสมมติ อวิชชาสมมติ อันนี้ บัดนี้เราก็เลยหลงไปตาม ตัว (ก) ก็อันเดียวกัน ตัว (ข) ก็อันเดียวกันเหมือนกันกับว่าคนเราสวย คนไม่สวยนี่แหละคนเหมือนกันทำไมไม่มีสวย เพราะฉะนั้นเราก็หลงไปตามความเสกสรรปั้นยอดของโลก นี่โลกสมมติ ชั้นธรรมสมมติ ให้เรารู้จักตัวของเราทั้งหมดนี้ มีแต่ข้าศึกหลอกลวงเราอยู่นั้นแหละ

นี่เราจึงมายึด ๆ ตัวนี้ว่าเราเป็นของเรา ว่าเป็นของดี ของดีอย่างไรละ นั้นมันพาดายอยู่ที่เราไปเห็นนั้น ของดีทำไมจะเป็นอย่างนั้น นั้นมันแสดงของจริง ให้เราเห็นเต็มตาของเราอยู่แล้ว บัดนี้เพราะฉะนั้นจิตของเรา ใจของเรามันยึดมา เพราะฉะนั้นการต่อสู้กับความพากเพียรนี้ ท่านจึงสู้สัณฐานหนักไม่กลัว เพราะท่านรู้ คุรบาอาจารย์ขอให้จิตของเราใจของเราได้ชัยชนะความพันทกข์ให้ก็เป็นพอ นี่แหละพันทกข์ได้ก็พันทกข์จากตัวนี้แหละ ความยึดมั่นถือมั่นถือมั่นตัวนี้แหละท่านเรียกว่า อวิชชา ตัณหา อุปาทาน มันยึดมันผูกเราไม่ให้เราออกหนีจากมันได้ มันหาเรื่องนั้นมาใส่หาเรื่องนี้มาใส่ เหมือนกันกับว่าเราปรุงอาหารเอาตัวนั้นมาใส่เอาตัวนี้มาใส่ เราก็หลงว่ามันเป็นของเอร็ดอร่อย แต่ที่จริงมันเอาตัวนั้นตัวนี้มาประกอบ อันนี้เราปรุงอาหารก็ให้เราสังเกต คือการปรุงแต่ง อันนี้อาการสังขาร เรื่องอาการของธรรม อันนี้เราอย่าไปโง่ ให้เราฉลาด มันปรุง มันแต่ง มันหา นั้นมาใส่มัน หานี้มาใส่อันนี้แหละ ตัวของเราก็เหมือนกัน มันหาสิ่งนั้นมาปกปิด หาสิ่งนี้มาปกปิดเรา ก็บอกที่เราสวย แต่ที่จริงเราเองนั้นแหละเราปกปิดตัวของเราเอง

บัดนี้ไม่ให้เรารู้ตัวของเรานี้ ตัวของเรามันเป็นอวิชชา มันเป็นตัวหา มันเป็นอุปาทาน บัดนี้ท่านจึงรู้ตัวของมันแล้วท่านจึงได้ต่อสู้มัน จนรู้แจ้งเห็นจริง อย่างเราเคยดูสดๆ ใครจะว่าดีเท่าไรเราก็ไม่เชื่อเขา เรารู้แล้วว่าตาของเราก็เห็น ใจของเราก็รู้ มันจะดีได้อย่างไร เมื่อตายไปแล้ว มันจะไปมีประโยชน์อะไรอย่างนั้นแหละ เอาดวงไว้ก็อยู่อย่างนั้นแหละ ไม่มีประโยชน์ เพราะฉะนั้นให้เราค้นคว้าในตัวของเรา อย่าให้มันหลอกลวงเราจิตตัวนี้ ใจตัวนี้ ใจตัวนี้มันเป็นอวิชชา บัดนี้เมื่อมันไม่รู้แล้ว ใครจะรู้ให้เรา เพราะฉะนั้นทุกสิ่งทุกอย่างมันอยู่ในใจ มันเกิดขึ้นจากใจ ความหลงก็เกิดขึ้นจากใจ ความรู้ก็อยู่ที่ใจ นี่มันเกิดขึ้นจากนี้แหละ เมื่อความหลงมันดับความรู้มันก็จะเกิดขึ้น เมื่อความไม่รู้ของเรามันยังไม่เกิด เมื่อมันเกิดขึ้นมันก็มีศรัทธามันกล้าหาญมันรู้แล้วใครจะมาโกหก อบรมมันก็ไม่เชื่อ มันรู้มันเห็นแล้ว นั้นแหละตัวสังขารมันเกิดขึ้นมันละเอียดยมันค่อยเกิดขึ้นให้เรารู้ให้เราเข้าใจ

ธรรมของพระพุทธเจ้าไม่ใช่ว่ามันจะเป็นตัว เป็นตนเดินไปเหมือนกันคนเรา แต่มันก็เดินตามเราอยู่ แต่เรามองมันไม่เห็น เพราะฉะนั้นเรื่องของตัวนี้เรื่องกรรมก็เหมือนกันกรรมดี กรรมชั่ว กรรมที่ไม่ดีแหละมันปกปิดเราไว้กรรมที่ดีมันยังไม่เปิดให้ เพราะกรรมที่ดีมันยังไม่มีความพอ จะเปิดช่องทางได้ เพราะกรรมชั่วมันปกปิดไว้ สู้มันยังไม่ถึงชนะ เพราะฉะนั้น พระพุทธเจ้าท่านจึงให้ต่อสู้มัน ให้ชนะมันถ้ามันไม่ตกเวที ก็ให้เราตกเวที เราอย่าไปย่อหย่อนอ่อนกำลัง การนั้นก็เหมือนกัน ถ้าจิตของเราใจของเราไม่สว่าง ไม่ถูกเป็นอันขาด ตายก็ตายให้เราเชื่อ เอาความเชื่อนี้ฝังไว้ในใจของเรา แน่นนอนเหมือนเราไปดูไปเห็น นี่แหละความเชื่อให้เราเอาฝังเข้าไปในใจของเรา อย่าได้ท้อถอยอดเป็นอด อดทนตายเป็นตาย เหมือนนักรบอย่าไปกลัวสงคราม ท่านว่าถ้าไปกลัวจะไม่ได้ชัยชนะ ต้องแพเขาแน่นอน อันนี้ก็เลยสู้กับเรารบกันก็เหมือนกัน ถึงแม้อย่างไรก็ให้เราขากิเลสให้มันตายก็แล้วไป เราไม่เอาดีเอาชั่วแหละขอให้เราปราบกิเลสสิ่งที่ปกปิดกำบัง ไม่ให้เรารู้ให้เราลุ่มหลงไปตามอยู่นี้ให้ชนะมันเป็นพอ นี่ให้เราตั้งใจจริง ๆ อย่าเป็นคนท้อแท้อ่อนแอ เราเกิดมามันทุกข์ ทุกคนแหละ (ฟังไม่ชัด) ที่เกิดมาสู้ทุกข์และ ก็ขอให้เราพ้นจากทุกข์ท่านว่า จิตตั้ง ธันตั้ง สุขาวัง ขอให้เราพ้นทุกข์ก็เป็นพอแล้ว

บัดนี้เราพ้นทุกข์ในชาติปัจจุบันนี้ เรารู้จักจิตใจของเรา มันเคยยึด เคยถือ เคยยินดี ยินร้าย กับสิ่งเหล่านั้น บัดนี้มันหยุดหมดลง เราก็ค่อยรู้ไป บัดนี้เราก็ค่อยได้เป็นหลักของใจของเราอยู่ที่ไหนๆ เราก็สบาย ไม่วุ่นวายติดดินเหมือนแต่ก่อนไม่ก่อกองไฟก่อกองเพลิงเผาตัว ท่านว่าชาติหน้าภพหน้าก็เหมือนกันเราไม่ต้องสงสัย แต่วันนี้เรายังสบายอยู่แล้ววันหน้าก็ต้องสบายอย่างนั้นให้เราตั้งใจอันนี้แหละ เราเอาธรรมเข้าสู่ใจของเรา ใจของเราเป็นธรรมมันเป็นอย่างนั้น บัดนี้คนนั้นคนนี่เขาจะตำหนิติโทษเราว่า เราดีหรือไม่ดี ก็ไม่ตื่นเต้น เขาจะว่าเราดีอย่างนั้น บัดนี้ คนนั้นคนนี่เขาจะตำหนิติโทษว่าเราดี หรือไม่ดี ก็ไม่ตื่นเต้น เขาจะว่าเราดีอย่างนั้นอย่างนี้เราก็ไม่ตื่นเต้น มันเสมออยู่อย่างนั้นแหละ เพราะฉะนั้นท่านจึงเปรียบเทียบ เหมือนกันว่าแผ่นดินกับน้ำท่านเปรียบเทียบไว้ น้ำ มันเป็นอย่างนั้น มันเย็นถ้าตกไปกินก็เย็น คนไปอาบก็เย็น มันไม่เลือกชาติ ชั้นวรรณะ คือสัตว์มันไปเล่น บัดนี้เขาก็ไม่มีความโกรธเขาก็ไม่มีความโลภดินก็เหมือนกันเขาจะไปเหยียบไปถ่างอย่างไรเขาก็เฉยๆ อยู่อันนี้ธาตุตัวนี้ก็เหมือนกันมันมาจากนั้น ดิน น้ำ ลม ไฟ ผม ขน เล็บ นี้มันเป็นดินบัดนี้เราไปหาเรื่องนั้นเรื่องนี้มาเพิ่มเติมเข้าให้มันมีความโกรธ มีความโลภ มีความหลงขึ้นตัวของเราไม่รู้ เราไปหยิบสิ่งนั้นมา หยิบสิ่งนี้มา ๆ ทับถมตัวเข้าบัดนี้เราก็เกิดความ รุ่มร้อน เกิดเป็นทุกข์นั้นต่อกันก็คือความอยากตัวนี้มันทำให้เราลุ่มหลงทำให้เรามัวเมา

บัดนี้เมื่อเวลาเรามัวเมาเข้าไปแล้ว ตัวของเราก็เศร้าหมองเข้าไป บัดนี้เทวดาเขาก็ไม่ยินดี ผู้คนเขาก็ไม่ยินดี เขาเบื่อไปที่ไหนไม่มีสธนะไม่มีที่พึ่งไม่มีพรคมีพวก ไม่มีผู้ค้า จุนอดหนุน นี่ท่านเรียกว่าเกิดมาตายเปล่า ไม่มีคุณค่าแก่ตัว เกิดมาสู่ทุกข์จริงๆนั้นท่านเรียกว่าทุกข์ ชั้นธนี่เป็นของจริงเพราะฉะนั้นธาตุทุกข์ ชั้นธมีตัวสังขธรรมมีนี่ของจริงทุกข์อยู่อย่างนั้นแหละไม่มีสุขแม้แต่นิดเดียว มันไม่ทุกข์อยู่ที่อื่น มันก็ทุกข์อยู่ที่ใจร้อนอยู่อย่างนั้น ใจไม่มีการพักผ่อนหย่อนตัว นอนก็ไม่หลับ สิ่งเหล่านั้นที่เราเคยได้ก็ไม่ได้ เคยมีก็ไม่มี พอจะมีก็ไม่มี พอจะได้ก็ไม่ได้ อันนั้นแหละเพราะผลกรรมมันไม่ให้เราดีได้ตัวนี้ เพราะเราทำมาแต่ทางไม่ดีให้เราสังเกตและดูตัวของเราอยู่ตัวมันปรุงแต่ง เพราะฉะนั้นท่านว่าธรรมทั้งหลายมีใจเป็นใหญ่ ใจเป็นหัวหน้า สำเร็จด้วยใจ ถ้าใจของเราสะดวกสบายอยู่ที่ไหนก็สะดวกสบาย เพราะใจตัวนี้แหละสำคัญมากทุกสิ่งทุกอย่างอยู่ที่ใจ คนโลก คนโกรธ คนหลง ก็อยู่ที่ใจนี้แหละ พาโลก พาโกรธ พาหลง คนเฉลียวฉลาด เป็นนักปราชญ์อาจารย์ ก็ใจนี้แหละ นี่ให้เราเข้าใจๆ ใจมันก็มีอยู่ทุกคน เพราะฉะนั้นเราได้อะไรดีมา ครองเป็นเจ้าของและรักษาไว้ให้ดี อย่าให้มันรูดมือของเราไปได้ กำไว้ให้แน่น เมื่อเราจะพูด จะทำ จะคิด อันนี้มันสำคัญอันนี้ เราต้องมีสติเป็นเครื่องคุ้มครอง ถ้าเราจะพูดเราคิด เสียก่อน ถ้าพูดไปมันจะมีประโยชน์ หรือมันจะให้โทษ อันนี้เราจึงพูดไป ถ้ามันเป็นประโยชน์ เราพูดไปก็เป็นประโยชน์แก่ตัวเรา

ท่านจึงว่าพูดดี ทำดี พูดจริงทำจริง บัดนี้เราสร้างตัวของเราให้เป็นคนจริง ให้เป็นคนดี เราก็ต้องสร้างอย่างนั้นตลอด หน้าที่การงานทุกอย่างทุกอย่างกิริยามารยาท เราประดับประดาไว้ให้ดี ตัวนี้อย่าให้มันทำลายเรา ถ้าเราไม่รู้จักตัวนี้แหละ มันทำลายเรา ให้เราเป็นบาปเป็นกรรมให้เราเป็นคนโง่ เกิดมาก็เป็นคนโง่ เพราะธรรมอยู่กับตัวของเราทำไมให้ความชั่วมันรู้ไหลเข้ามา ชักดึงเราไปในทางที่ไม่ดี ความชั่วมันคอยทำลายเราอยู่ ความดีมันก็คอยส่งเสริมเราอยู่แต่เราจะหนักไปข้างไหน จะข้างดีหรือข้างชั่วคอยดู ถ้าเราหนักไปในทางดีมันก็หาแต่สิ่งดีมาให้เรา เพราะฉะนั้นท่านจึงว่าธรรมเป็นเครื่องคุ้มครองโลก คุ้มครองเรา ท่านว่าคุ้มครองอย่างนั้นแหละ ถ้าเราไม่คุ้มครองเรา ถ้าเราไม่สร้างตัวของเราให้เป็นธรรมแล้ว ใครจะเป็นคนสร้างให้เรา ใครจะเป็นธรรมให้เราถ้าเราไม่เป็นธรรม

เพราะฉะนั้นเมื่ออยู่ที่อื่น เมื่อเราจะได้รับความดีจากตัวนี้มา เมื่อเราไม่สร้างเอา มันก็เป็นอย่างนั้นแหละ เหมือนที่เขาตายให้เราเห็นไม่มีประโยชน์ในตัวนี้มีแต่สิ่งโสโครก สกปรก ทั้งหมดเสมอกันหมด ทั้งสัตว์ทั้งคน เราอย่าว่าคนนั้นดีคนนี้ดี.....(ฟังไม่ชัด) ที่ดีนี้แหละ

ท่านว่าสิ่งที่ไม่ดีว่าดี มันผิดเป็นถูก เพราะฉะนั้นท่านจึงให้มีสติระงับความดีความชั่วหรือพิจารณาความดี ความชั่ว เมื่อเวลาเราจะทำมันไม่อยู่ที่อื่น มันอยู่ที่ใจของเราแน่และเหมือนกันกับว่าตัว (ก) ตัว (ข) มันอยู่กับปากกาอยู่กับดินสอ ตัว (ก) ก็ออกมาจากตัว (ข) ก็ออกมาจากนั้นตลอดตัวสุดท้ายมันไม่ออกมาจากที่อื่นมันออกมาจากใจ อันนี้ก็เหมือนกัน ความดีความชั่วนี้ความเฉลียวฉลาดก็เหมือนกัน แต่เราให้รู้จักกลมายาของความชั่วอยู่ มันเก่งตัวนี้มันเคยหลอกหลวงเรามาจักก็ภพ ก็ชาติมาเป็นหลายร้อยชาติ เกิดมาตายเล่นเฉยๆ ไม่มีคุณค่าราคาอะไรนี่เราคนหนึ่งคนใด ไม่ใช่เราจะมิแต่ชาติปัจจุบันเดียวนั้นะ เราผ่านมาสักก็ภพก็ชาติแต่เราไม่รู้ ทุกข์มาเกิดมาตายมาตายมา อยู่อย่างนั้นแหละ ไม่รู้ว่าจิตของเราไม่รู้ไม่เห็นเราไม่รู้หลอกจิตของเรา ถ้าเราภาวนาไปจิตของเราสว่าง จิตของเราเป็นสมาธิ จิตของเราเป็นสมาธิ จิตของเราจะพาเราไปดูชาติเก่าของเราที่เราเกิด เราตาย มาที่ไหนๆ มันก็เกิดก็ตายอยู่อย่างนั้นแหละไปที่ไหนๆ ก็ โอ๊ย ขนาดว่าจะน้อยมากเท่าใด หลวงปู่ขาวท่านว่าผมเห็นอยู่ปีหนึ่งเป็นอย่างนี้แหละ กลางวันก็เห็น กลางคืนก็รู้ ท่านว่า ผมเป็นอยู่สามปีอันนี้ จะเกิดเป็นมนุษย์ หรือเกิดเป็นสัตว์อันนี้ไม่รู้ แต่ไปเห็นชาติเก่าทั้งหมดอันนี้ ท่านอาจารย์มหาบัวก็ไม่บอก มีแต่บอกมาให้ไปภาวนาไปๆ ให้เรารู้เอง เห็นเองจิตของเรามันจึงจะเชื่อเรานี้ใจคนอื่นบอกไม่ได้ตัวนี้มันเจ้าของเองเป็นผู้เกิดผู้ตายๆ อยู่ที่ไหนเจ้าของเองก็รู้จะให้คนอื่นไปชี้บอก คนอื่นไม่ได้ไปตายกับเรา หลวงปู่ขาวท่านว่า จะบอกอย่างไร อะ มันเป็นแบบนี้เอาตามก็เลยจำไว้ ทุกคนแหละ พวกของจิตของเรา ผู้รู้ๆ นี่มันตายไม่เป็น ท่านจึงเรียกว่าตัวพุทธะ พุทธะคือผู้รู้ นั่นแหละตัวธรรมคืออันที่รอบรู้ในกองสังขาร

บัดนี้ทุกคนแหละเมื่อท่านรู้แล้ว ท่านก็ปล่อยวางไม่เอาเพราะความชั่วนี้มันทำลายเรา มันเป็นเครื่องปกปิด เป็นเครื่องทำลาย เป็นยาพิษเป็นสารพัดท่านเปรียบเทียบไว้ เพราะฉะนั้น **ทำไมเรายังไม่เบื่อ ทำไมเรายังไม่หน่ายนี้มันทำลายเราทุกขมขณนี้ให้พากันค้นมัน ไม่อยู่ที่อื่น มันอยู่ในตัวของเรานี้แหละ ตัวของเรานี้แหละปกปิดเรา** อย่าไปเชื่อดี อย่าไปเชื่อชั่ว เขาว่าดีก็อย่าไปเชื่อเขาว่าชั่วก็อย่าไปเชื่อเขา ทำเอาพูดเอา ท่านว่าให้เชื่อความจริง เมื่อเราเห็นเป็นความจริงเหมือนเราไปดูอันนั้นว่า เมื่อเราเกิดมาตายแน่ๆ อันนั้นเหมือนกันกับว่าเราไปดู ไปเห็นนั้นแหละ ตายแล้วไม่มีประโยชน์อะไร แน่นนอน อย่างนั้นแหละ บัดนี้ในตัวของเรามันจะดีอะไรบ้าง นั่นเขาแสดงธรรมชาติให้เห็น มันไม่มีสิ่งดีมีแต่ของโสโครกสกปรกทั้งหมด บัดนี้ถ้าเขาว่าคนนั้นดี คนนี้ไม่ดี เราอย่าไปเชื่ออย่าไปยึดเอามาคิด อย่าไปยึดเอามาปรุง เมื่อหูเราได้ยินเราก็ผ่านไป เรื่อย่านำมาคิดว่าดีอย่างนั้นว่าชั่วอย่างนั้น อย่าไปก่อกวนตัวนี้แหละมันตัวเป็น สังขารตัวมันก่อกวนมันปรุงแต่ง บัดนี้ถ้าเขาหูได้ยินเค้าก็ว่าดี ตัวของเราก็คิดอยากดีมาปรุงมาแต่งขึ้น คิดอยากรู้อยากเห็น มันปรุงแต่งขึ้นไป มันเป็นกิ่งเป็นสาขาออกไปเหมือนกับต้นไม้ มันปรุงแต่งบัดนี้เราจะไปตามมันทันได้อย่างไรมันเยอะตัวนี้

เพราะฉะนั้นเมื่อเรารู้จักต้นปลายสาเหตุของมันแล้ว ไล่ฟุ้งของมันแล้ว ทำลายตัวนั้นเหมือนกันกับว่าเราทำลายต้นไม้ จะให้มันตายนี้เราถอนต้นมันขึ้นจากพื้นดิน รากอะไรของมันขาดจากดินไปหมดกิ่งก้านสาขาไม่สำคัญ ตายไปหมดตัวนี้ก็เหมือนกัน ใจนี้แหละ เราอย่าไปเอาที่อื่นตัดใจของเราๆ อย่าไปเชื่อใจบัดนี้เขาว่าดีก็เฉยๆ อยู่ หูเราได้ยินอยู่ตาเราเห็นอยู่ก็เฉยๆ ทุกสิ่งทุกอย่างให้เรา**มองดูใจของเราอยู่ตลอด** นี่ท่านเรียกว่าเป็นผู้ฝึก ผู้แอบตัวของตัวให้มองดูตัว อย่าไปมองดูที่อื่น มองดูใจ พอดีนปรับขึ้นมาอันนี้ให้มีสติ ให้มีปัญญา**มองดูใจ** แพลบ ดูมันจะคิดไปเป็นอย่างไรบ้างอันนี้มันหาเรื่องมาหลอกหลวงเรา หาเรื่องมาปรุงมาแต่งในใจเรา ให้เรารื่นเริงเพลิดเพลินลุ่มหลงไปตามเขาอยู่ อย่างนั้นแหละ **เพราะอวิชชามันอยู่ที่นั่นอวิชชามันอาศัยใจอยู่ อวิชชามันอาศัยใจเป็นบ้านเรือน** อันนี้ให้เราเข้าใจ (ฟังไม่ชัด) เห็นทุกข์แล้วหรือยังในตัวของเราเรามีแต่ทุกข์ นี่เราเกิดมาทุกคนแหละ เวลาไหนเราจะปล่อยจะปลงก็ให้ถามตัวของเราด้วยให้มีสติ

ประดับประดาอยู่ ความเจ็บความปวดมีแต่ทุกข์ทั้งนั้น เพราะฉะนั้น (ฟังไม่ชัด) ชั้นนี้ทั้งห้านี้เป็นภาระหนักแบบไม่มีการทอดถอนไม่ได้กินก็ไม่ได้ ได้กินก็ไม่ได้อยู่อย่างนั้นแหละ กินแล้วก็อยากอีกอึดแล้วก็อยากอีกอยู่อย่างนั้นแหละ ไม่มีความสุข

เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าทำให้เราปล่อยเราวาง เราอย่าไปยึด ไม่ใช่เรา ไม่ใช่ของเรา ไม่ใช่ของเรานี้มีแต่ทุกข์ อันนี้ให้เราทำให้เราเห็นสติของเราอยู่ อย่าเอาความทุกข์มาอยู่ในหัวใจของเรา ให้เอาความสุข สุขกาย สุขใจ สบาย บัดนี้ เวลาไหนเราจะทำให้สุขมันเกิดขึ้นเวลาไหนเราจะปล่อยทุกข์ออกจากตัวของเรา อันนี้ต้องถามตัวของเรายึดตลอดเวลา ทุก อิริยาบถ ยืน เดิน นั่ง นอน ต้องถาม ถ้าไม่อย่างนั้นเราจะไม่เป็นผู้ครองธรรม เป็นผู้ครองเรา ให้กิเลส ให้ความทุกข์มัน (ฟังไม่ชัด) เราแล้วก็หาเรื่องนั้นเรื่องนี้มาใส่ ไม่ได้กินก็เป็นทุกข์ ได้กินก็เป็นทุกข์อยู่อย่างนั้นแหละ เพราะฉะนั้นท่านว่าเพราะหาเวปัญจขันธ์ ขันธ์ทั้งห้านี้เป็นภาระอันหนัก ขันธ์ทั้งห้า รูป เวทนา สัญญา สังขาร วิญญาณ นี่แหละมันพาให้เราเป็นทุกข์ ให้เอาทิ้งอย่าเอากลับไปด้วย อย่าให้มันติดตัวเรากลับไป เอาทิ้งเข้าป่าเลย ทิ้งไม่เป็นถอนไม่เป็นมันก็เป็นทุกข์อยู่อย่างนั้นแหละ ไปยึดไปถือไว้ ไม่ใช่เราไม่ใช่ของเรา ท่านบอกแล้วอันนี้ เป็นธรรมอันที่แท้จริง ไม่ใช่เป็นสิ่งหลอกลวงหรือโกหกเรา แต่ท่านจะให้จิตของเรามั่นรู้เอง จิตของเรามั่นไม่รู้มันไปยึดเอาของปลอมเป็นของจริง มันไปยึดกองทุกข์เป็นความสุข

เพราะฉะนั้นแหละให้เราเปลี่ยนๆ ความยึดของเราๆ อย่าไปยึดเราอย่าไปเอาปล่อยมันออกไป นั่งภาวนาที่กรุงเทพฯ ก็เหมือนกันนั่งตลอดคืนอย่าไปนอนสู่มัน ลูกพระตถาคต อย่านอนน้อยใจ พ่อเราไม่เคยน้อยใจ ท้อแท้ อ่อนแออะไรเลย มีแต่เข้มแข็งทั้งนั้น บัดนี้ตัวของเราจะปล่อยให้ตัวของเรามาอยู่ในหลุมคูด หลุมมูตรอันนี้ที่เราไปดูนี้ตัวนี้แหละคือ หลุมคูด หลุมมูตร ตัวสกปรกนี้ไม่มีของดี เพราะฉะนั้นเราให้มันได้ของดีมา **ครอบครองในหัวใจของเราคือทำดี คิดดีตัวนี้คิดดีคิดถูกนั้นแหละของดี** บัดนี้คิดขั้นมากที่สุดบัดนี้เมื่อเราเห็นเราปล่อยออกทางวาจาของเราก็ดี ปล่อยทางกริยาก็ดีไปทุกสิ่งทุกอย่าง เพราะฉะนั้นท่านว่า **ดีใดไม่มีโทษ ดีนั้นชื่อว่าดีเลิศ ได้สมบัติทั้งปวงไม่ประเสริฐเท่าใดตน นั้นแหละตัวของเราประเสริฐ มันประเสริฐอย่างนั้นแหละ เพราะตัวตนเป็นบ่อเกิดแห่งสมบัติทั้งปวง** เราอย่าไปยึดสิ่งที่ไม่ดีเราอย่าถือว่าตัวของเรานี้ ให้เราทำให้เราเห็น อยู่ตลอดเวลา จิตของเราใจของเรา ก็ค่อยอ่อนลง สงบลง บัดนี้มันไม่ติดดินไม่โอ้อวดอย่างนั้นอย่างนี้เลยเจียบบอม อยู่อย่างนั้นแหละ เราก็อ่านไปเจ็บบั้นเจ็บบั้น แล้วก็ไปหาหมอ แต่สัตว์อยู่ป่าเขามีโรงพยาบาลไหม อันนี้เขามีแต่ดงแต่ป่า นี่ตัวของเรานี้คนแท้ๆ นี่ทำไม่จริงไปอ่อนแออย่างนั้นๆ แหละสังขของจริงท่านเอาตัวนั้นแหละเป็นบรมครูท่าน

พระพุทธเจ้าท่านจึงได้เข้าดงเข้าป่านี้ ให้เราจำไว้ๆ นะ เมื่อปวดนั้นปวดนั้นนะ อย่านไปหาหมอ อย่านไปเอางมูกคนอื่นหายใจ เรามาตายแน่ๆ ถ้าเราไม่หายก็ให้มันตายเถอะ เราไม่ต้องไปร้องเรียกมันมาตัวนี้ มันก็เห็นเอง รู้เอง ถ้าเราไม่รู้จักปล่อยไม่รู้จักวางเราก็โง่อยู่แบกกองทุกข์อยู่อย่างนั้นแหละแบกความเจ็บความปวดอยู่อย่างนั้นแหละ เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงแผ่หมดทุกสิ่งทุกอย่างทั้งภายนอกและภายใน ภายในของท่านคือสติปัญญา ภายนอกตลอดสิ่งที่เข้ามาอกกวนยุ่งเหยิงจิตใจท่านระมัดระวังหมดการวาระนี้คือการตั้งสติไม่มีการพลั้งเพลอ ดาเห็นรูป หูได้ยินเสียงมีแต่ปล่อยอันนี้ จิตของเรามั่นมองดูใจ มองดูสิ่งเขาปรุงแต่ง นี่ท่านเรียกว่าการระมัดระวังรักษาตัว ต้องรักษาอย่างนี้ถ้าไม่มีสติไม่มีปัญญารักษาตัวละก็ ปล่อยให้เข้าศึกเข้ามาอกกวนเดี๋ยวก็ปรุงอย่างนั้น ปรุงอย่างนี้ดี อย่างนั้นชั่วอย่างนี้ หาเรื่องก่อกวนตลอดเวลา เพราะฉะนั้นเรามองเข้าไปในตัวของเรามีแต่กองทุกข์ นั่งอยู่นอน อยู่ก็ทุกข์ได้กินก็ทุกข์ ไม่ได้กินก็ทุกข์มีก็ทุกข์ ไม่มีก็ทุกข์ ไม่มีความสุข

เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านว่า เราแบกกองทุกข์ อยู่ตลอดเวลา บัดนี้วันไหนเวลาไหนนาที่ไหน เราจึงจะคิดจะปล่อยจะปลงอันนี้ท่านขยับพวกเรา ปลงออกให้มันหมดนะ

บัดนี้ให้เราใช้แต่ของดีๆ เวลากลับกรุงเทพ อย่าเอาความ โลก ความหลง ความท้อแท้
อ่อนแอไป นั้นมันเป็นของไม่ดี อย่าให้มันติดตัวของเรา ไม่มีสิ่งดีสักอย่างบัดนี้ ชี้แจง ชี้
โคลอะไรเต็มตัวบัดนี้มองเข้าไปข้างในนี้มีแต่ของโสโครก สกปรกเหมือนเราไปดู นั่นดีอะไร
อย่างนั้น ไม่มีใครว่าดี บัดนี้เราทำไมยังจะปล่อยไม่ได้ อันนั้นเอาอันนั้นเทียบเคียงจิตของ
เรา มันก็ค่อยปล่อยออกมันไม่ยึดเจ็บก็อดต่อสู้ ยกให้เค้าไปนี้ เราอย่าไปหวังเอาอะไรกับ
ดิน น้ำ ลม ไฟ มันมีแต่ไหนแต่ไรมา มันไม่ได้หายสูญไปที่ไหน บัดนี้เราจะมายึด
เอาอะไรอยู่ที่นี้บัดนี้ ไม่มี เพราะฉะนั้นพระพุทธเจ้าท่านจึงทำจิตของท่านให้บริสุทธิ์
ไม่ให้มีเรื่อนั้นเรื่อนี้อยู่ในจิตใจ ไม่มีการอยาก ไม่มีการเอา ไม่มีสิ่งนั้นของเราสิ่งนี้ของ
เรา ไม่มี นั้นแหละ สมมุติ ชันธสมมติเขายึด...(เทพหมด)